

Asociatia
PRO REFUGIU.org

 caritas
international

 passage

TrAbe
INICIATIVAS PARA LA ECONOMIA SOCIAL Y SOLIDARIA

 SCANDINAVIAN
HUMAN RIGHTS
LAWYERS

STUDIERAPPORT

FLYKTINGINTEGRATION I RUMÄNIEN,
BELGIEN, TYSKLAND, SPANIEN OCH
SVERIGE

April 2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INTRODUKTION	5
KAPITEL 1 RUMÄNIEN (individuell landprofil)	6
Avsnitt 1 Statistik	6
Avsnitt 2 Rättsligt stödprogram	8
Avsnitt 3 Tillgång till arbetsmarknaden	9
Avsnitt 4 Sociala program	11
Avsnitt 5 Utbildningsprogram	13
Avsnitt 6 Hälso- och sjukvårdsprogram	14
Avsnitt 7 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar	15
Avsnitt 8 Rekommendationer	15
KAPITEL 2 BELGIEN (individuell landprofil)	17
Avsnitt 1 Statistik	17
Avsnitt 2 Sociala program	20
Avsnitt 3 Hälso- och sjukvårdsprogram	23
Avsnitt 4 Utbildnings- och yrkesutbildningsprogram	23
Avsnitt 5 Arbetsmarknadsprogram	24
Avsnitt 6 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar	25
Avsnitt 7 Rekommendationer	25
KAPITEL 3 TYSKLAND (individuell landprofil)	27
Avsnitt 1 Statistik	27
Avsnitt 2 Sociala program	28
Avsnitt 3 Hälso- och sjukvårdsprogram	29
Avsnitt 4 Utbildnings- och yrkesutbildningsprogram - arbetsmarknad	30
Avsnitt 5 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar	34
Avsnitt 6 Rekommendationer	35

KAPITEL 4 SPANIEN (individuell landprofil)	39
Avsnitt 1 Statistik	41
Avsnitt 2 Det spanska asylsystemets egenskaper	41
Avsnitt 3 Stödprogram för asylsökande och flyktingar	43
Avsnitt 4 Sociala program	45
Avsnitt 5 Hälsa- och sjukvårdsprogram	46
Avsnitt 6 Utbildnings- och yrkesutbildningsprogram	47
Avsnitt 7 Arbetsmarknadsprogram	47
Avsnitt 8 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar	48
Avsnitt 9 Medborgarnätverk och lokala nätverk	49
Avsnitt 10 Rekommendationer	51
KAPITEL 5 SVERIGE (individuell landprofil)	53
Avsnitt 1 Statistik	53
Avsnitt 2 Rättsligt stöd, rättsliga processer och exempel	56
Avsnitt 3 Tillgång till arbetsmarknaden	58
Avsnitt 4 Sociala program	59
Avsnitt 5 Utbildningsprogram	60
Avsnitt 6 Hälsa- och sjukvårdsprogram	60
Avsnitt 7 Rekommendationer	61
Avsnitt 8 Bilaga	61

FÖRFATTARE

Silvia Berbec,	Association Pro Refugiu Romania
Gabriela Ionescu,	Association Pro Refugiu Romania
Lucie Biuma Bakina,	Caritas International Belgium
Sofie De Mot,	Caritas International Belgium
Tom Devriendt,	Caritas International Belgium
Maren Gag,	Passage gGmbH Germany
Louis Henri Seukwa,	Passage gGmbH Germany
Ruth Nordström,	Scandinavian Human Rights Lawyers Sweden
Jan Olov Svanberg,	Scandinavian Human Rights Lawyers Sweden
Crystal Malan,	Scandinavian Human Rights Lawyers Sweden
Ana Sanchez	Asociación TRABE, Spain
Cristina Fernandez	Asociación TRABE, Spain
Översättning	
Esther Holmgren,	Scandinavian Human Rights Lawyers Sweden

INTRODUKTION

Antalet personer som söker flyktingstatus i Europa har ökat markant de senaste åren. Flyktingarna lever år efter år med lite hopp om att någonsin återvända hem. Vissa kan inte för att deras länder är fulla av oändliga konflikter eller för att de fruktar förföljelse om de skulle återvända.

För majoriteten av flyktingarna i Europa är integration den mest hållbara lösningen, men det är en komplex och successiv process med juridiska, ekonomiska, sociala och kulturella dimensioner. Det ställer stora krav på både individ och mottagande samhälle.

Trots svårigheterna och utmaningarna måste en effektiv integration av flyktingarna eftersträvas som en viktig del i ett framgångsrikt flyktingskydd. Det kan framföra krav på att regeringarna tilldelar mer resurser och bättre integrationsprogram som svarar på flyktingarnas behov.

Omfattande integreringskoncept måste utvecklas i tid och inom ramen för subsidiaritetsprincipen på europeisk, nationell och lokal nivå och inriktas på alla integrationsaspekter. Det är viktigt det finns ett utbyte av EU:s lagar mellan medlemsstaterna och att EU-projekten utnyttjas fullt ut.

Integrationspolitik som kompletterar en skyddsstatus i EU och tillåter alla nykomlingar, inklusive flyktingar, att bli ekonomiskt produktiva leder till självförtroende, värdighet och social integration och gagnar både individ och mottagande samhälle. Ett samhälle med stora underproduktiva beståndsdelar kommer inte bara att vara ekonomiskt uppdelat utan även socialt, och ofta geografiskt. Att få integrationsrätt är därför avgörande både för ett framgångsrikt Europa och ett effektivt skyddssystem för flyktingar i Europa.

Syftet med studien är att belysa befintliga projekt och luckor och utveckla en uppsättning rekommendationer som kan stödja framtida strategier gällande integrationspolitik och projekt.

Studien har utarbetats som en del av det transnationella projektet: ”*Enhance professionals’ knowledge for a sustainable refugees’ integration*” och är finansierad av *Erasmus Program Strategic Partnerships, VET Action*. Projektet samordnas av den rumänska organisationen Association Pro Refugiu i samarbete med Caritas International Belgium, Passage gGmbH Germany, Skandinaviska människorättsjuristerna i Sverige och Trabe Iniciativas para la Economia Social y Solidaria Spain.

I utarbetandet av studierapporten användes flera metoder för att samla in data, såsom skrivbordsforskning (analys av lagstiftning, nationella strategier, tidigare studier/publikationer m.m.), intervjuer med intressenter (institutioner och icke-statliga organisationer), intervjuer med flyktingar. Den presenterar relevant information om olika typer av projekt beträffande utbildning, yrkesutbildning, sysselsättning, hälsa, juridik och social välfärd) och en uppsättning rekommendationer baserade på varje lands profil.

KAPITEL 1

RUMÄNIEN

Avsnitt 1 Statistik

I Rumänien, från och med 1991 till och med den 31 december 2014, begärde totalt 25.135 utländska medborgare asyl, varav 5242 personer fick någon form av skydd (flyktingstatus eller subsidiärt skydd). Under 2011-2012 registrerades ett inflöde av asylsökande från Nordafrika på grund av vad som pågick där då. Från och med 2013 ökade antalet asylsökande som fick någon form av skydd och majoriteten av dem som anslogs var från Syrien. Ett signifikant antal asylsökande var vuxna.

Ålder vid tidpunkt för asylsökande (2013-2014)

Ålder	2013	2014
0-13	310	232
14-17	89	152
18-34	722	829
35-64	362	320
≥ 65	16	14

Mottagare av internationellt skydd (2014)

Ursprungsland	Flyktingar	Subsidiärt skydd	Totalt
Syrien	180	292	472
Irak	70	12	82
Afghanistan	33	28	61
Ukraina	0	15	15
Statslösa	2	8	10
Övriga länder	54	19	73

Mottagare av internationellt skydd (2015)

Ursprungsland	Kvinnor	Män	Totalt
Afghanistan	6	12	18
Statslösa	1	7	8
Kongo	1	2	3
Kuba	2	0	2
Egypten	0	1	1
Irak	8	18	26
Ryssland	3	1	4
Iran	0	1	1
Libyen	1	2	3
Pakistan	0	6	6
Palestina	0	1	1
Syrien	82	107	189
Somalien	1	0	1
Ukraina	3	2	5

Avsnitt 2 Rättsligt stödprogram

I Rumänien finns en institutionell- och lagstiftningsram genom vilken integrationspolitiken tillgodoser mottagarna en form av skydd (flyktingstatus/subsidiärt skydd). Samordningen och övervakningen hör till Inrikesdepartementet genom "Generella inspektionen för invandring" som också har ansvar att genom sina regionala strukturer tillhandahålla särskilda tjänster för integrationen i det rumänska samhället av utlänningar som är mottagare av en form av skydd. Även de icke-statliga organisationerna har en aktiv roll i att löpande genomföra program som har som mål att integrera målgruppen i det rumänska samhället.

Erkännande av flyktingstatus eller subsidiärt skydd ger ett antal rättigheter, till exempel:

- Möjlighet att bo på rumänsk mark och få uppehållstillstånd samt resehandlingar.
- Möjligheten att välja bostadsort och resa fritt enligt de villkor som fastställs i lagen.
- Möjlighet att vara anställd, vidta rättsliga åtgärder, utöva fria yrken och kommersiell handel samt oberoende ekonomiska handlingar på samma villkor som de rumänska medborgarna.
- Tillgång till skydd av immateriella rättigheter.
- Tillgång till vård och sociala tjänster.
- Tillgång till alla former av utbildning.
- Skydd av personuppgifter.
- Fri tillgång till domstol.
- Möjlighet att förvärva bostäder.
- Möjlighet att ansöka om månatligt ekonomiskt stöd på bestämd tid.
- Möjlighet att delta i integrationsprogram.

Utöver tillgång till dessa rättigheter finns i praktiken också juridiska problem som kräver specialistkompetens. Under årens lopp har de icke-statliga organisationernas juridiska stödprogram, finansierade av olika källor (inklusive "Asyl-, migrations- och integrationsfonden"), främst inriktats på asylsökande (stöd i administrativa och rättsliga processer) som har fått beslut om utvisning till sina ursprungsländer. I praktiken ser vi att mottagarna av ett skydd inte får ett kontinuerligt rättsligt stöd på lång sikt.

En flykting/mottagare av subsidiärt skydd är också en utsatt person p.g.a. att han/hon inte har en gedigen juridisk kunskap om sina rättigheter och om de rättsliga förfarandena som genomförs om dessa rättigheter inte respekteras. Vi hänvisar inte bara till personer som nyligen fått en form av skydd, men också till dem som befinner sig i Rumänien under en längre tid.

Eftersom att många stödmottagare, till någon form av skydd, har begränsade ekonomiska resurser, tillåter det dem inte att anlita advokater. Alltså är det kvarstående alternativet är att begära stöd från en icke-statlig organisation (om den har samarbete med specialiserade advokater) eller att använda sig av rättsligt stöd från offentliga advokater vid domstolsförfaranden.

Antalet specialiserade advokater för mottagarna av någon form av skydd är begränsad i jämförelse med det totala antalet i de befintliga målgrupperna i Rumänien. Som advokat, för att hjälpa en flykting, måste man inte bara ha kunskap om flyktingars rättigheter utan också att vara medveten om att en flyktingklient många gånger kan behöva ett annat tillvägagångssätt, även i bemötandet, jämfört med en rumänsk klient. Flyktingarna talar inte rumänska flytande så advokaten måste kunna tillhandahålla fullständig information på ett förenklat språk. Flyktingarna har också en annan kulturell bakgrund som advokaten behöver beakta för att den professionella relationen mellan advokat och flyktingklient ska ske på optimala villkor med gynnsamma resultat för att lösa det rättsliga problemet som rättshjälpen behövdes till.

Det finns flera orsaker till varför det finns ett begränsat antal advokater som är specialiserade på flyktinghjälp. Det är fördelaktigt om advokatens inriktning för att hjälpa denna målgrupp påbörjas redan tidigt i karriären. När det gäller junior och senior advokater, så gynnas de inte av kontinuerlig fortbildning om flyktinglagar. Vanligtvis är fortbildningen (organiserad av lokala advokatsamfund eller genom lokala centra för "Nationella institutet för vidareutbildning av advokater") inriktad på andra juridiska teman, ämnet flyktingproblematik är ganska sällsynt.

Majoriteten av de projekt som inriktades på rättshjälp riktade sig till asylsökande (och inte så mycket mottagarna av en skyddsform) och genomfördes generellt av ett begränsat antal icke-statliga organisationer. Dessa projekt var inriktade på att tillhandahålla rättshjälp under en begränsad tid, ett visst antal utbildningar för ett begränsat antal flyktingar. För att på nationell nivå kunna utveckla en grupp advokater som är specialiserade på flyktinghjälp är det nödvändigt att utveckla långsiktiga hållbara åtgärder och projekt. Detta innebär också ett starkt partnerskap mellan "Allmänna inspektionen för invandring och icke-statliga organisationer" å ena sidan och reglerings organ av advokatycket och (lokala advokatsamfund) och utbildningsorganen ("Nationella institutet för vidareutbildning av advokater" och dess lokala centra).

Nationella normativa lagar

Lag 46/1991 för Rumäniens anslutning till 1951 års flyktingkonvention.

Lag 122/2006 om asyl i Rumänien, ändrad och kompletterad.

Regeringsförordningen 44/2004 om social integration av utlänningar som erhållit en internationell skyddsform eller rätt att stanna i Rumänien samt medborgarna i EU-länderna och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Lag 291/2008 för ratificering av avtalet mellan Rumäniens regering och Förenta nationernas flyktingkommissariat samt *International Organization for Migration*, angående Rumäniens tillfälliga utvärdering av personer med brådskande behov av internationella skydd och efterföljande omlokalisering, undertecknad i Bukarest den 8 maj 2008.

Avsnitt 3 Tillgång till arbetsmarknaden

Tillgång till arbetsmarknaden är avgörande för mottagarna av en form av internationellt skydd (flyktingstatus/subsidiär skyddsstatus) för att starta ett nytt liv och integrera i värdlandets samhälle, skyddas mot fattigdom, utanförskap och ekonomiskt beroende.

På grund av det nationella skyddet har utlänningar som har en internationell skyddsform tillgång till arbetsmarknaden, arbetslöshetsförsäkringssystemet samt åtgärder för förhindring av arbetslöshet och stimulans av arbetsmarknaden, på samma villkor som de rumänska medborgarna.

På grund av lagföringen har utlänningar som erhållit flyktingstatus eller annan form av skydd och är registrerade av Arbetsförmedlingen som arbetssökande, innefattade av bestämmelserna i lag nr. 76/2002 om arbetslöshetsförsäkringssystemet och stimulans av arbetsmarknaden, som ändrat och kompletterat.

Arbetsförmedlingen är institutionen som syftar till att institutionalisera den sociala dialogen när det kommer till sysselsättning och yrkesutbildning, samt genomförande av strategier och socialskyddsåtgärder för arbetslösa. Dess uppgifter består bl.a. i:

- Organisation, tillhandahållande och finansiering av utbildningstjänster för arbetslösa.

- Information om de arbetslösa och förmedlingen mellan dem och arbetsgivarna för att säkerställa balans mellan efterfrågan och tillgång till arbete.

- Utförande av utbetalningar samt bokföring av stöd, förmåner och tillägg från arbetslöshetsbudgeten för arbetslöshet.

- Tillhandahållning av rådgivning, information, arbetsförmedlingstjänster (inklusive centralisering av arbetsefterfrågan och jobbutbud) och utbildningstjänster genom sina lokala ombud.

Arbetsförmedlingen har i uppdrag av avdelningen för Bukarest: 41 regionala centra, 8 regionala centra för arbetsträning, 8 regionala centra för vuxenutbildningstjänster och även ett nationellt centrum för yrkesutbildning av sin egen personal.

Under perioden 2014-2016 deltog personalen vid Arbetsförmedlingen inte i utbildningar eller konferenser, i landet eller utomlands, på temat arbetsmarknadsintegration för mottagare av internationellt skydd.

Arbetsförmedlingen hade få uppgifter om antalet stödmottagare av en internationell skyddsform som registrerats som arbetssökande och om antalet sysselsatta av dessa.

År	Stödmottagare av en internationell skyddsform som registrerats som arbetssökande	Stödmottagare av en internationell skyddsform som registrerats som verkligt sysselsatta
2014	34	3 män
2015	19	4 (3 män, 1 kvinna)
2016	17	2 män

Om man utvärderar uppgifterna kan man observera ett lågt antal stödmottagare som är sysselsatta jämfört med det totala antalet målgrupper som befinner sig på rumänsk mark enligt de uppgifter som nämns i kapitlet Statistik.

Baserat på uppgifterna från Arbetsförmedlingen från 2012 till 2016, genomförde inte institutionen projekt och åtgärder som huvudsakligen syftar till arbetsmarknadsintegration för flyktingarna eller mottagare av en annan form av internationellt skydd.

Lagstiftningen tillgodoser samma rättigheter och handläggning som för rumänska medborgare, men i praktiken finns det flera hinder som i slutändan leder till ett lågt antal integrerade mottagare på arbetsmarknaden. Bland de hinder man kan räkna med:

- Språkliga och kulturella hinder.
- Låg kunskapsnivå om rättigheter och skyldigheter (både från arbetsgivare och tjänsteleverantörer och av mottagare av internationellt skydd)
- De rumänska arbetsgivarna brist på förtroende för utlänningar.
- Begränsat specialiserat bistånd samt rådgivning till målgruppen. I avsaknad av statligt befästa biståndsstrukturer som faktiskt tillhandahåller effektivt stöd ingriper de icke-statliga organisationerna genom att erbjuda hjälp, rådgivning, vanligtvis genom verkställda projekt.
- Den här typen av projektbaserade tillvägagångssätt kan emellertid vara otillräcklig, eftersom det är en ad hoc-metod och för en begränsad tid.
- Brist på dokument som intygar utbildning och utbildning.

Formellt erkännande av färdigheter och kvalifikationer uppnådda utomlands är en förutsättning för att hitta ett bra jobb i värdlandet. Omvandling och erkännande av yrkeskvalifikationer är nästan omöjligt i avsaknad av officiella handlingar från ursprungslandet. Utbildningsdepartementet i samarbete med inrikesministeriet utarbetade en särskild metod för gymnasieskolan när det gäller mottagare av internationellt skydd som saknar handlingar för att underlätta deras tillgång till anställning eller fortsatta studier.

Att upprätta företag är också svårare för dessa utlänningar jämfört med de rumänska medborgarna. Till exempel uppfyller mottagarna av en internationell skyddsform ofta inte villkoren för att begära bankkredit, har inte den nödvändiga informationen om tillvägagångssätt för att erhålla bidrag, inte dra nytta av stöd vid utarbetandet av en affärsplan samt ingen information om den nationella marknaden och om beskattning och regelverk.

Specialiserat stöd till entreprenörer (mottagare av internationellt skydd) är mycket sällsynt i Rumänien.

Bland mottagarna av en internationell skyddsform som finns i Rumänien, finns ett stort missnöje som resultat av: få möjligheter att hitta ett bra betalt jobb i förhållande till den yrkesmässiga kunskapsnivån; brist på omfattande information om rättigheterna, de tillvägagångssätt som ska följas för att hitta jobb och utföra en oberoende yrken, starta företag. Som metod för återkoppling användes fokusgrupperna samt de enskilda intervjuerna.

Avsnitt 4 Sociala program

Utlänningar som erhållit en form av skydd i Rumänien (flyktingstatus, subsidiärt skydd) kan få tillgång till sociala och hälsovårdstjänster "på samma villkor som lagar för rumänska medborgare". Som ett resultat av detta finns det få projekt som endast avser flyktingar och de befintliga tillhandahåller kortsiktigt inadekvat stöd om man ser till de verkliga behoven hos denna kategori. Flertalet projekt för flyktingar genomförs av icke-statliga organisationer som syftar till informations- och rådgivningsverksamhet, social dialog, kulturell orientering i det rumänska språket och behandlar i mindre utsträckning de direkta behoven hos denna kategori: medicinsk hjälp, psykoterapi, materiellt stöd, hjälp med att hitta ett hem att hyra etc.

Det viktigaste pågående projektet för att integrera flyktingar samordnas av Generaldirektoratet för invandring (GII). Det syftar till att hjälpa utlänningar att erhålla en form av skydd redan i ett tidigt skede av vistelsen i Rumänien. Efter att ha erhållit form av skydd, att förvärva kunskap som är nödvändig för att anpassa sig till det rumänska samhället. Integrationsprogrammet tillgodoser:

- fri tillgång till en rumänsk språkkurs (nybörjarnivå)
- deltagande i kulturella orienteringsmöten och rådgivningstider,
- boende på ett centra inom GII-programmet
- Omedelbart efter att man erhållit en form av skydd, ekonomiskt stöd på samma villkor och med beloppet som är fastställt för asylsökande, under en tidsperiod upp till 2 månader tills de erhåller det oreglerade bidraget enligt lag.

Integrationsprogrammet löper högst ett år och är en individuell integrationsplan som är upprättas för alla vuxna av specialiserad personal från GII:s regionala centra. Integrationstjänstemännen har till syfte att genomföra de verksamheter som anges i planen, dra fördel av stöd från icke-statliga organisationer som genomför projekt som finansieras av Europeiska flyktingfonden och andra privata fonder. Särskilda fall (ensamkommande minderåriga, funktionshindrade, pensionärer som inte får

pension, gravida, ensamstående föräldrar med minderåriga barn, offer för människohandel och offer för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt eller sexuellt våld) kan dra nytta av förlängningen av integration och kostnadsfritt boende i GII-centra på obestämd tid tills de inte längre är i en lika sårbar situation.

Under deltagande i det statliga integrationsprogrammet kan personer som har fått en form av skydd och som inte platsar i kategorin utsatta fall, nyttja boende till tilläggsavgift i mån av plats på ett av GII:s regionala centra.

Mottagare av en form av skydd kan kvalificera för bidragen för familj och socialt skydd som beviljats av Arbetsmarknadsdepartementet. Dessa kan erhållas under en sexmånaders period med möjlighet till förlängning ytterligare tre månader, vilket beviljas på begäran av varje enskild familjemedlem efter en social utredning.

Dessutom kan mottagare av en form av skydd ansöka om att erhålla statliga sociala ersättningar för personer med låga inkomster. Tyvärr är processen svår eftersom flyktingarna inte kan erhålla de handlingar som krävs för att ingå i systemet. På grund av situationen i ursprungsländerna med väpnade konflikter och/eller brist på institutionella system, varifrån majoriteten av de personer som beviljades en form av skydd i Rumänien härstammar, utfärdas antingen inte födelsecertifikat eller så finns inte möjlighet att kunna återfå dem. Således utfärdas i många fall de enda handlingar som intygar deras identitet av "Generaldirektoratet för invandring och statsförvaltning" på rumänsk mark.

Tillgång till bostäder

Enligt gällande lagstiftning har utlänningar som erhållit en form av skydd i Rumänien rätt till subventionerade bostäder på samma villkor som rumänska medborgare. I praktiken finns det dock brist på tillgång till subventionerade bostäder så det enda alternativet är boende i ett av de centra som förvaltas av GII. En tilläggsavgift tillkommer för flyktingar som är inskrivna i integrationsprogrammet men de är kostnadsfria för personer som hör till utsatta grupper (ensamkommande minderåriga, funktionshindrade, pensionärer som inte får pension, gravida, ensamstående föräldrar med mindre barn, offer för människohandel och offer för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld).

Mottagare av en form av skydd kan begära en subventionering på 50 % av hyran under ett år om de slutför integrationsprogrammet och inte har tillgång till bostadshus. Emellertid visar officiella rapporter att det under de senaste åren inte har lämnats några formella förfrågningar på grund av brist på information från regeringen och icke-statliga organisationer.

Det har under åren funnits flera projekt som genomförts av icke-statliga organisationer under begränsade tidsperioder som hjälpt internationella skyddsmottagare genom att betala en procentsats på upp till 50 % av deras hyresutgifter. Projekten har dock haft kort varaktighet och antalet stödmottagare var relativt lågt.

Exempel Boende

Mottagare av internationellt skydd är särskilt utsatta för hemlöshet när de lämnar stödboendet och mottagningscentret, direkt vid registrering eller integrationsprogram. De måste ges all nödvändig information och tillräckligt med tid för att hitta lämpliga bostäder. Rumänien erbjuder mottagare av internationellt skydd möjlighet att bo på stödboenden samtidigt som de deltar i integrationsprogrammet (som varar i ett år) under vilket de kan söka boende.

Avsnitt 5 Utbildningsprogram

Att lära sig rumänska är en utav av de främsta utmaningarna för utländska medborgare i integrationsprocessen i det rumänska samhället. Att inte kunna rumänska är ett hinder för dem när det gäller tillgång till vissa rättigheter och möjligheter.

Inom det integrationsprogram som samordnas av GII hålls rumänska språkkurser två gånger i veckan på en lokal skola, där varje session varar cirka två timmar. Kurserna pågår under ett år och är inte anpassade efter kunskapsnivån deltagarna har av rumänska. Således, även om kurser erbjuds kostnadsfritt, tenderar de att ha lågt deltagande. Anledningarna till denna situation är följande:

• Lektionerna ger en grundläggande nivå av rumänska. Vissa mottagare av internationellt skydd kan snabbt lära sig de begrepp som lärs ut, som redan har en viss språkkunskap. Kurserna tar inte hänsyn till dessa skillnader, den nivå som det lärs ut på är lika för alla deltagare.

- Gruppens homogenitet (kvinnor och män) i klassrummet avskräcker vissa kvinnor som kommer från traditionella kulturer att delta.
- Lärare är inte specialiserade på att arbeta med migranter och saknar ekonomiska incitament för övertidsarbete.
- Kostnadsfria rumänska språkkurser är endast tillgängliga under integrationsprogrammet för mottagare av internationellt skydd. Kvinnor med små barn kan ha svårt att delta under den här tiden och har inte möjlighet att fullfölja dem efter att programmet avslutats.
- Ointresse att delta i lektioner och lära sig rumänska, på grund av det faktum att vissa flyktingar vill lämna Rumänien permanent eller tillfälligt (söker arbete, familjeåterförening eller att vara med andra landsmän).
- Vissa mottagare av internationellt skydd har låg läskunnighet, vilket gör det rumänska språket mycket svårt att lära sig. Det finns inga läskunnighetsprogram som ingår i integrationsprogrammet. Mottagare av internationellt skydd har dock tillgång till lärandeprogrammet "Andra chansen" och program delen "Tillgång till utbildning för missgynnade grupper", som riktar sig till personer som passerat skolåldern och inte fullgjort olika nivåer av studier.
- Ytterligare kurser i rumänska ordnas regelbundet av icke-statliga organisationer till vilka mottagare av någon form av skydd har möjlighet att antas från föregående period för att få en form av skydd.
- Erkännande och omvandling av examensbevis, intyg och kvalifikationer är en svår process och det är sällan mottagare av internationellt skydd väljer att fullfölja denna process p.g.a. följande hinder:
- Många utlänningar har inte examensbevis från ursprungslandet, och även i de få fall då de har det, är de inte internationellt godkända och innehåller inte en Apostille, vilket krävs av "National Center for Recognition and Equivalence of Diplomas", så de kan inte erkännas av den rumänska staten.
- Både en Apostille (som i regel utförs av ursprungslandets ambassad) och överföring av studiemeriter (som innefattar formaliteter både i ursprungslandet och i Rumänien) är kostsamma processer som ofta överstiger de ekonomiska möjligheterna för mottagarna.
- Överföring av studiemeriter är ett långt förfarande som innebär kontakt med flera institutioner och därmed många skatteavgifter.
- För mottagare och medborgare i länder som inte har diplomatiska förbindelser med Rumänien och därför inte har någon diplomatisk representation i Rumänien, är processen mer komplicerad och innebär högre kostnader.

- För stödmottagare från konfliktområden som inte har alla de dokument som begärts under processen för beviljande av en form av skydd, är situationen nästan omöjlig p.g.a. intyg som inte längre kan återfås och bli internationellt godkända.
- Samtidigt har vissa utbildningsinstitutioner i tredjeländer ingen motsvarighet i det rumänska utbildningssystemet och kan därför inte överföras.

Exempel Utbildning

I Rumänien kan barn som är mottagare av internationellt skydd delta som observatörer i skol- och efterskolaktiviteter under integrationsprogrammet. Verksamheten är organiserad och genomförs av skolan där de är inskrivna. I slutet av den första lektionen bestämmer ett utvärderingsteam som består av skolans rektor och ett antal lärare och generell och språklig kunskapsnivå hos barnet. Detta avgör vilken klass eleven placeras i nästkommande skolår. Motivationen hos invandringsmyndigheter och beslutsfattare på lokala skolor (som har bestämt sig för att involvera barn som är mottagare av internationellt skydd) är fortfarande relativt låg. Flertalet skolor har inte tillräckligt utbildad personal och är inte beredda att erbjuda dessa barn det stöd de behöver med tanke på deras speciella utbildningsbehov.

Avsnitt 6 Hälso- och sjukvårdsprogram

För att ha rätt till sjukvård måste utlänningar som erhållit en form av skydd betala sjukförsäkringsavgift precis som alla rumänska medborgare. När det gäller akutvård är det kostnadsfritt, likaledes som för rumänska medborgare.

Rådgivning och psykoterapi ersätts i en liten utsträckning av sjukvårdsförsäkringen och är svårtillgänglig, även för rumänska medborgare.

Även om det inte finns någon officiell statistik om antalet flyktingar som har en statlig sjukförsäkring, visar inofficiella uppgifter ett lågt antal personer som drar nytta av den.

Anledningen till denna situation är:

- Processen att sammanställa dokument och ansöka om sjukvårdsförsäkring är komplicerad på grund av Försäkringskassans felaktiga tolkning av lagen angående nödvändiga handlingar som styrker personuppgifter. I flyktingdokumenten finns dessa uppgifter i en annan form än de rumänska medborgarnas och det leder till förvirring.

- Människor som arbetar svart saknar anställningsavtal och får därför inte någon sjukförsäkring.

- Motståndet från målgruppen utan anställningsavtal att betala sjukförsäkringsavgift.

Av dessa orsaker uppstår ofta svåra situationer när medicinska behov uppträder, och flyktingar måste betala avgifter som ligger utanför deras egentliga resurser. Under de senaste åren har det förekommit program som samordnats av icke-statliga organisationer, genom vilka mottagare av en form av skydd hade fri tillgång till viss sjukvård, behandling, psykologisk rådgivning och psykoterapi. Baksidan med dessa program är att de är temporära och det finns ingen kontinuitet. Det belopp som fördelas per mottagare reduceras och täcker inte alla medicinska specialområden. Dessutom är väntetiden för mottagaren är hög etc.

I Bukarest finns ett sjukhus där tortyroffer återställs (administreras av en nationell stiftelse: "Foundation ICAR") som erbjuder medicinska och psykologiska tjänster inklusive för internationella stödmottagare. Flyktingar och skyddshavare kan således välja att anmäla sig till familjemedicinska läkare

som arbetar med icke-statliga organisationer, som specialiserar sig på att arbeta med flyktingar och är redo att uppmärksamma de specifika behov dessa människor har.

Exempel Sjukvård

I Bukarest finns ett sjukhus där tortyroffer återställs (administreras av en nationell stiftelse: "Foundation ICAR") som erbjuder medicinska och psykologiska tjänster även för internationella stödmottagare. Flyktingar och skyddshavare kan således välja att anmäla sig till familjemedicinska läkare som arbetar med icke-statliga organisationer som specialiserar sig på att arbeta med flyktingar och uppmärksamma de specifika behov dessa människor har.

Avsnitt 7 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar

Under de senaste fem åren organiserades det, ett betydande antal fortbildningar (icke-formella, icke-ackrediterade) för yrkesverksamma inom asyl och migration av icke-statliga organisationer. Mottagarna av dessa kurser var mestadels personal från de icke-statliga organisationerna som organiserade kurser (psykologer, socialarbetare, läkare, juridiska rådgivare) och syftade till att öka kunskapsnivå och kompetens, och att utveckla en tvärvetenskaplig interventionsmodell för att hjälpa migranter. Dessa möten mellan experter bestod av: utbildning, yrkesövervakning, kompetensutbyte mellan rumänska och partners från europeiska specialister, etc.

Hittills kan vi konkludera att det inte finns, inom sjukvårds- och socialvårdsområdet för utbildning; standardiserade nationella klasser som är ackrediterade och bedrivs av statliga institutioner, för att exklusivt ta itu med ämnet att hjälpa flyktingar. (Det finns emellertid enheter som ser till att dessa frågor finns med i läroplanen för "Fakulteten för socialhjälp i Bukarest", som är tillgänglig för inskrivna studenter).

Avsnitt 8 Rekommendationer

Juridiskt stöd för mottagare av internationellt skydd:

- Ett ökat antal jurister specialiserade på att tillhandahålla rådgivning och assisterande tjänster för målgruppen.
- En årlig organisation av kurser för jurister, av de lokala advokatsamfundet, genom "National Institute for Law Training".
- Konsolidering av partnerskap mellan icke-statliga organisationer som har som målgrupp mottagare av internationellt skydd samt de organ som reglerar advokatyrket på lokal och nationell nivå.

Tillgång till arbetsmarknaden för mottagare av internationellt skydd:

- Förenkla tillgängligheten till arbete.

- Ge råd och utför riktade åtgärder för att underlätta tillgången till arbetsmarknaden. Att inkludera mottagare av internationellt skydd, som missgynnad grupp i behov av arbete, i strategin och den nationella sysselsättningsplanen.
- Underlätta egenföretagande och entreprenörskap.
- Att företag som levererar av yrkesutbildning och vidareutbildningsformer blir medvetna om den särskilda situation mottagare av internationellt skydd befinner sig i som en sårbar grupp och anpassar sin typ av tjänster till deras behov.

Utbildning

- Införande av formella program, riktade och systematiska för vägledning och/eller skolinitiering för barn och deras föräldrar som är mottagare av internationellt skydd.
- Ett ökat antal timmar av språkinläring och förbättring av dess kvalitet, inklusive utforskning av möjligheten att fortsätta språkinläring efter avslutad ursprunglig kurs.
- Genomförande av de rumänska språkkurserna efter en enhetlig träningsplan över hela landet. Grupperande av eleverna vad gäller ålder och kön och skapande av grupper beroende på kunskapsnivå av rumänska.
- Medvetenhet, vägledning och specialutbildning till skolor och lärare om internationella skyddsmottagares särskilda behov.

Finansiellt stöd och bostäder

- Tydligt informerande till mottagare av internationellt skydd om tillgängligt stöd till bostäder, vare sig det är korttids eller långsiktigt, kontant eller av annan form.
- Mottagare av internationellt skydd bör få omfattande hjälp, inklusive ekonomiskt stöd, för att de ska kunna flytta till fristående bostäder.
- För att stödja människor under hela integrationsprogrammet är det nödvändigt utöka perioden för icke-återbetalningsbart stöd från 9 månader till 12.

Medicinsk och psykisk hälsa

- Etablerande av fortbildning för psykologer så att det finns lämplig personal som kan möta behoven hos mottagare av internationellt skydd.
- Upprättande av en specialiserad medicinsk enhet på ett offentligt sjukhus för att hjälpa flyktingarna, med hänsyn till kulturella skillnader.
- Informerande av sjukförsäkringspersonal och institutioner som ingår i det medicinska systemet om flyktingidentifieringsdokument för att undvika en felaktig tolkning av lagen.

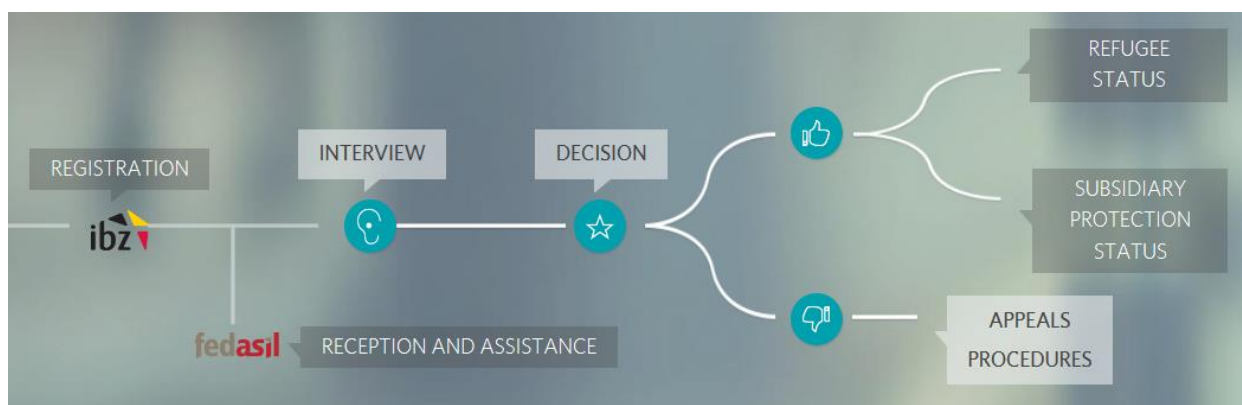

KAPITEL 2

BELGIEN

Avsnitt 1 Statistik

1.1. Asylprocedur

Asylstatistik

År 2015 innebar för många EU-länder en drastisk ökning av antalet asylansökningar. I Belgien var det inte annorlunda. Migrationsverket (IO) registrerade 44 760 asylsökande för totalt 35 476 asylfiler. Antalet fördubblades jämfört med föregående år (22 848 ansökningar).

Asylum applications	Number of files	% of applications
Number of asylum applications	35.476	
First asylum applications	31.285	88,2%
Multiple asylum applications	4.191	11,8%
Unaccompanied foreign minors	3.099	8,7%
CGRS decisions	Number of decisions (per file)	% of decisions
Multiple asylum applications		
Taking an asylum application into consideration	1.470	
Refusal to take an asylum application into consideration	2.098	
Final decisions	13.369	
Recognition of refugee status	6.757	50,5%
Subsidiary Protection (SP)	1.365	10,2%
Refusal to grant refugee status and SP for divers reasons *	4940	37%
Exclusion of refugee status and SP	67	0,5%
Renunciation, art. 55 (regularization), withdrawal of status, abolition of status	240	1,8%

* Technical refusal, application into consideration, (EU, safe countries, refugee in other EU country)

Källa: IO och "Commissioner General for Refugees and Stateless Persons" (CGRS)

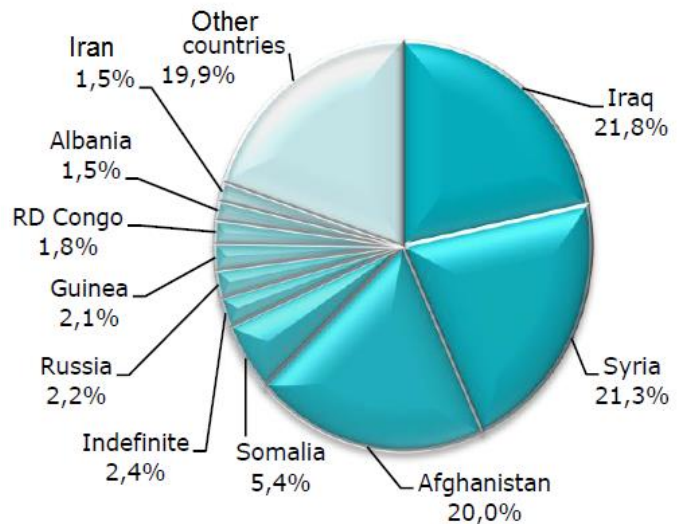
1.2 Asylansökningar

1.2.1 Ursprungsländer

År 2015 identifierades 134 olika nationaliteter bland de 35 476 asylansökningarna. Med tanke på antalet kan vi inte lista dem alla. Nedan hittar du de 10 mest representerade länderna. Irak, Syrien och Afghanistan ligger betydligt högre upp än de andra nationaliteterna och motsvarar 60 % av alla registrerade ansökningar.

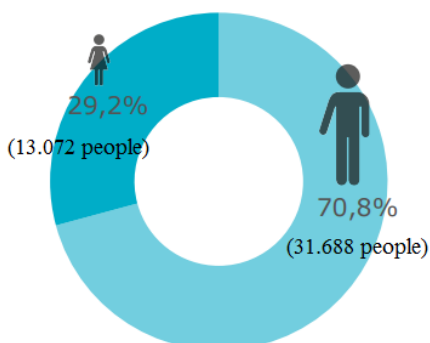
Top 10 of countries of origin

Country of origin	Number
1 Iraq	7.722
2 Syria	7.554
3 Afghanistan	7.099
4 Somalia	1.932
5 Indefinite	846
6 Russia	777
7 Guinea	752
8 RD Congo	650
9 Albania	538
10 Iran	537
Other countries	7.069
Total 2015	35.476

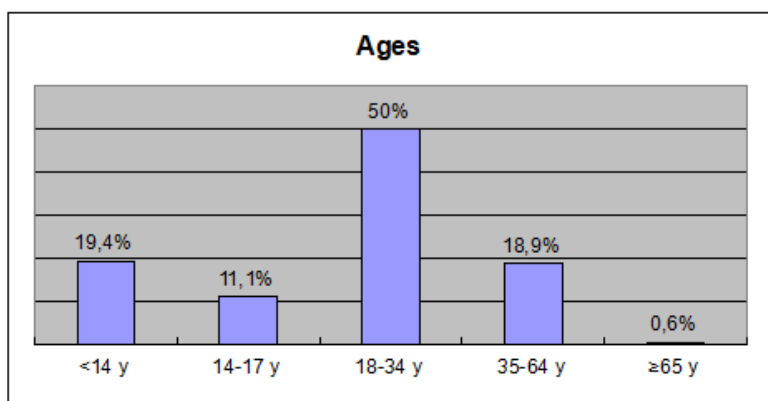
Source: IO and CGRS

1.2.2 Kön och ålder

Source: IO and CGRS

Majoriteten asylsökande i Belgien är unga män mellan 18 och 34 år. Könsfördelningen och ålderstatistiken skiljer sig åt för varje land och återspeglar den frekventa familjekompositionen. Afghaner, syrianer och irakier är mestadels ensamkommande män, medan könsfördelningen ligger nära länder som Ryssland, Guinea och Demokratiska republiken Kongo.

Den näst största åldersgruppen är barn under 14 år. Om man lägger till 14-17 åringar blir andelen minderåriga asylsökande 30,5 %.

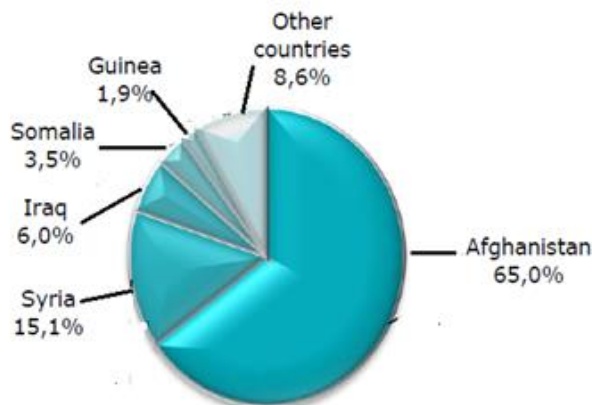
1.2.3 Ensamkommande minderåriga

Ökningen av asylsökande år 2015 är också synlig bland ensamkommande minderåriga. 3099 ansökningar registrerades, nästan sju gånger antalet föregående år; 470 ansökningar. Könsfördelningen är följande: 92,5 % pojkar och 7,5 % tjejer. Deras nationalitetsfördelning speglar de ovan nämnda globala topp 3-länderna, 85,9 % av ensamkommande minderåriga kommer från Afghanistan, Syrien och Irak.

Top 5 countries of origin of unaccompanied foreign minors

Country of origin	Number
1 Afghanistan	2.013
2 Syria	467
3 Iraq	185
4 Somalia	108
5 Guinea	60
Other countries	266
Total 2015	3.099

Source: IO and CGRS

1.2.4 Övriga utsatta grupper

Tyvär registrerar den officiella statistiken för IO och CGRS bara "ensamkommande minderåriga" som sårbar grupp. Inga andra specifika sårbarheter så som handikapp, analfabetism etc. registreras hos asylsökande.

1.3 Asylbeslut av CGRS

År 2015 uppgick beviljade asylärenden till 52,7 %. En anmärkningsvärd ökning jämfört med 2014 (37,7 %). Det beror främst på ökningen av asylansökningar från länder med stort behov av skydd som Syrien och Eritrea, med tanke på deras sociopolitiska situation. Av de 16 937 slutliga besluten från CGRS beviljades 39,9 % flyktingstatus och 8,1 % ett subsidiärt skydd.

Decisions refugee status and subsidiary protection	Number of files	Number of persons
Recognition of refugee	6.757	9.150
Granting of subsidiary protection	1.365	1.648
Total	8.122	10.798

Top 10 decisions of recognition of refugee status

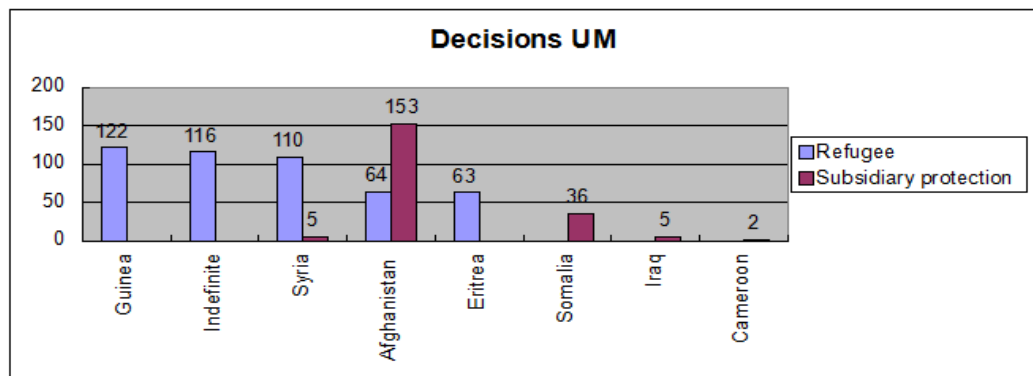
Country of origin	Number of recognitions
1 Syria	2.443
2 Eritrea	593
3 Indefinite	572
4 Iraq	527
5 Afghanistan	414
6 Guinea	328
7 Somalia	193
8 Iran	190
9 Russia	166
10 RD Congo	148
Other countries	1.183
Total 2015	6.757

Decisions of granting of subsidiary protection

Country of origin	Number of granting
1 Afghanistan	378
2 Iraq	286
3 Syria	283
4 Somalia	265
5 Ukraine	35
Other countries	118
Total 2015	1.365

Source: IO and CGRS

De tre länder med högst asylansökningar är också de som har högst andel beviljade: 2726 syrianer, 813 irakier och 792 afghaner. Vad gäller ensamstående minderåriga, erkändes 752 som flyktingar och 208 beviljades subsidiärt skydd.

Avsnitt 2 Sociala program

Integrationsfrågor är regionala frågor i Belgien. Det finns därför ingen fullständig enhet i tillvägagångssätten för de olika regionerna, såvida det inte rör sig om rättsbestämmelser.

1.1. Bostadsrådgivning

När asylansökan registrerats kan sökandena begära plats i ett mottagningscenter som förvaltas av "Fedasil". När asylsökande beviljats asyl har de två månader på sig att hitta ett boende och att lämna centrat. Även om de får lite stöd från socialarbetare på centrat eller hos andra lokala sociala tjänster, är flyktingarna ansvariga för sin egen sökning. På grund av deras svaga ekonomiska situation i kombination med andra sakförhållanden (som att de är utländska, arbetslösa, har stora familjer etc.) har de ofta svårt att hitta bostäder inom den angivna perioden. Detta är vanligtvis en mycket svår och utmanande period. Det är på grund av dessa utmaningar som Caritas startade projektet "Housing Café" för att hjälpa flyktingar eller stödmottagare av subsidiärt skydd i sin bostadssökning. Sökningen görs i samarbete med volontärer. För närvarande är de berättigade till en hyresgaranti och installationsavgift som beviljats av det offentliga socialvårdscentret CPAS / OCMW / ÖSHZ på deras bostadsort.

2.1. Social välfärd

2.1.1. Socialförsäkring

Belgien har ett mycket omfattande socialförsäkringssystem som är tillgängligt för alla invånare. Utlänningarnas uppehållstillstånd bestämmer vilka förmåner de har rätt till. De som har erkänts som flyktingar eller har ett subsidiärt skydd har under vissa förutsättningar tillgång till alla socialförsäkringsförmåner.

De sociala avgifter som betalas av arbetstagare och arbetsgivare gör det möjligt för Belgien att få en sådan omfattande social trygghet. Den totala socialförsäkringsfonden delas sedan upp och förvaltas av myndighet som ansvarar för följande förmåner:

- ersättning vid sjukdom
- Ersättning vid oförmåga till arbete på grund av sjukdom eller invaliditet
- ersättning vid olycksfall i arbetet
- ersättning vid arbetsskador
- arbetslöshetsersättning
- barnbidrag
- pension

Alla belgare, flyktingar eller förmånstagare till subsidiärt skydd har rätt till ovanstående förmåner från och med att de bidrar som anställda till socialförsäkringssystemet. Det enda undantaget är barnbidrag. De kan återropa rätten till garanterat barnbidrag från att de får uppehållstillstånd, även om de ännu inte har fått anställning.

2.1.2. Ekonomiskt stöd

Alla flyktingar eller mottagare av subsidiärt skydd har rätt till ekonomiskt stöd från det att de upphör att få det stöd som beviljats under asylprocessen. För att hävda denna rätt måste de ansöka om ekonomiskt stöd vid det offentliga socialvårdscentret, CPAS / OCMW / ÖSHZ, i respektive bostadsort. Eftersom CPAS / OCMW / ÖSHZ ger stöd från och med dagen för ansökan om stöd, måste det ske så snart hyresavtalet är undertecknat.

Socialarbetaren som ansvarar för deras handlingar kommer att göra en socialutredning för att utvärdera familjens och sökandens ekonomiska situation. Efter godkännande erhåller flyktingen ett månatligt ekonomiskt stöd så länge han inte har någon annan inkomst. Det beviljade beloppet fastställs

enligt lag och är detsamma för både belgiska och icke-belgiska medborgare. Det varierar bara beroende på familjesammansättningen.

Familjesammansättning	Samboende person	Ensam person	Familjeansvar
Belopp som gäller från 01/06/2016	578,27 €	867,40 €	1156,53 €

Källa: FPS Social Integration, beloppet indexerat regelbundet av regeringen..

2.1.3. Social services

Det finns många sociala tjänster i Belgien, var och en med dess specifika vision och mål. I princip har alla rätt till deras tjänster, även flyktingar, om deras behov matchar deras anbud och villkor. CPAS / OCMW / ÖSHZ är landets största offentliga socialvårdscenter som erbjuder ett brett utbud av tjänster: ekonomiskt bidrag / materiellt stöd, hushållning för äldre etc., för att säkerställa ett liv med värdighet för utsatta människor. När det gäller ansökan till ekonomiskt bidrag gör socialarbetaren en socialutredning för att analysera situationen. Till exempel kan det behövas ekonomiskt bistånd, barnomsorg, livsmedelsbistånd mm.

2.2. Medborgarorientering

Kurser i medborgarorientering anordnas för asylsökande, erkända flyktingar och mottagare av subsidiärt skydd på deras egna språk i mån av tillgängliga tolkar, för att förklara hur olika Belgiska tjänster fungerar så som: sjukförsäkring, barnbidrag, skolsystem, transport, etc. Kursen utformas och genomförs inte på samma sätt i hela Belgien. Till en början var det bara obligatoriskt i Flandern (sedan 2004). År 2016 antog Vallon- och Brysselregeringen förordningen som syftar till att införa ett obligatoriskt integrationsprogram. Denna skyldighet gäller endast utlänningar som är registrerade för första gången i det nationella registret och har uppehållstillstånd på mer än tre månader. De måste vara minst 18 år och inte äldre än 65.

Efter ett permanent uppehållstillstånd på fem år (tiden för asylproceduren ingår inte), kan flyktingar eller mottagare av subsidiärt skydd ansöka om belgiskt medborgarskap. För att vara kvalificerad måste man uppfylla alla följande villkor:

1. Vara minst 18 år gammal
2. Ha ett rättsligt och obegränsat uppehållstillstånd vid tidpunkten för ansökan
3. Haft en laggill vistelse i Belgien under minst fem år
4. Kunna bevisa sin sociala integration
5. Kunna bevisa sitt ekonomiska deltagande.

Allt efter sökandens personliga situation begärs vissa handlingar för att komplettera ansökan.

När det gäller barn till sökanden får minderåriga automatiskt belgiskt medborgarskap om en förälder förvärvar det. Vuxna barn måste lämna in en ansökan i eget namn.

Avsnitt 3 Hälso- och sjukvårdsprogram

3.1. Allmän sjukvård

Belgiens hälso- och sjukvård är känd för att vara mycket tillgänglig, inte bara för belgiska medborgare utan för alla som lever i landet. Betalningssystemet kan variera beroende på patientens uppehållstillstånd. För papperslösa migranter ingriper staten endast för akutvårdskostnader.

Flyktingar eller mottagare av subsidiärt skydd har tillgång till samma system som belgierna. De måste ansluta sig till en sjukförsäkringsfond som (alltid) gäller för medicinska kostnader. Det månatliga bidraget beror på familjesammansättning och ekonomisk situation. Om familjen inte har tillräckligt med medel för att betala sina bidrag kan CPAS / OCMW / ÖSHZ ingripa under en begränsad period för att betyga att de är försäkrade.

Om hälsoproblemen beror på sjukdom eller olycka är försäkrade berättigade till olika stödåtgärder. Alla har rätt till (delvis) ersättning för sina medicinska samråd, behandlingar, mediciner och kostnader för sjukhusvistelse från sjukförsäkringen. För vissa behandlingar får personer med låg inkomst full återbetalning. Detta är ofta fallet för dem som får ekonomiskt stöd från CPAS / OCMW / ÖSHZ.

3.2. Psykologisk rådgivning

Belgien har flera tjänster som är specialiserade på psykologisk rådgivning av flyktingar. De yrkesverksamma som arbetar här tar hänsyn till gruppens specifika sårbarheter och kulturella bakgrunder. Om så krävs tilldelas även kulturmedlare och tolkar ansökningshandlingarna för att förbättra rådgivningens kvalitet. Man kan hitta dessa tjänster nästan i alla större belgiska städer: Bryssel, Antwerpen, Gent, Liège m.fl..

Under asylproceduren står Fedasil för alla medicinska kostnader, inklusive psykologisk rådgivning. När flyktingarna lämnar asylcentret omfattas de av socialförsäkring och sjukförsäkring.

Avsnitt 4 Utbildnings- och arbetsträningsprogram

4.1. Språkkurser för minderåriga

Belgien anordnar specialutbildning för utländska barn som inte talar nederländska, franska eller tyska. Dessa kurser är tillgängliga för barn som har bott i Belgien i mindre än ett år i upp till ett år och deras syfte är att hjälpa eleverna att uppnå, på kortast möjliga tid, en tillräcklig språknivå för att framgångsrikt kunna förstå lektioner i den allmänna utbildningen.

En skillnad görs mellan språkkurserna i grundskolan och gymnasiet. Programmet i grundskolan är av ett eller två år, med möjlighet till ett uppföljningsår. Skolan som organiserar detta kan välja att inkludera dessa barn i en befintlig klass eller att skapa en särskild klass för nykomlingar. När det gäller gymnasieskolan finns språkundervisning i ett år. Därefter är det allmän utbildning som gäller.

4.2. Språkkurser för vuxna

Asylsökande har möjlighet att gå språkkurser i enlighet med deras utbildningsnivå och tillgängliga platser i den lokala språkskolan. Detta blir en skyldighet från det ögonblick de erkänns som flyktingar eller beviljas subsidiärt skydd. De med ekonomiskt stöd från CPAS / OCMW / ÖSHZ är skyldiga att

regelbundet delta i språkkurser. Såvida man inte har ett giltigt skäl, är bristande närvaro ansett som motvilja att förbättra sina chanser på arbetsmarknaden. På grund av detta kan beviljandet av det ekonomiska stödet avbrytas.

Flyktingar som bor i Flandern måste lära sig holländska; de i Vallonien måste lära sig franska. Brysselborgarna får välja mellan de två språken.

4.3. Yrkesutbildning och omvandling av examensbevis

För att maximera sina chanser på arbetsmarknaden, har flyktingar förutom språkkurser, tillgång till olika sorters utbildningar. Ungdomar under 25 år som inte har fått en högskoleexamen har möjlighet att fortsätta sina studier som ett led i ett individuellt socialt integreringsprojekt som utformats i samråd med CPAS / OCMW / ÖSHZ. De som är äldre än 25 har inte möjlighet till studier på ett enkelt sätt, särskilt när det kommer till ekonomiskt stöd. Fokus ligger på jobsökning eller kort yrkesutbildning som organiseras av olika tjänster.

Flyktingar som har examen från sitt ursprungsland kan ansöka om erkännande hos utbildningsministerierna. Anmälan är baserad på studiernas längd, antal timmar, kursens innehåll etc. Utöver det ursprungliga examensbeviset måste sökanden presentera alla slags dokument, med detaljerad kursplan, innehåll av kurser, erhållna resultat, m.m. Många sökande är fast i denna procedurnivå eftersom att de har svårt att erhålla de begärda dokumenten, ofta förstörda eller förlorade under deras förskjutning. Det är efter att ha analyserat innehållet i ansökan som begäran kan avslås, delvis eller helt beviljas. Även om det inte finns någon garanti att få sitt examensbevis omvandlat, är det värt att försöka.

Avsnitt 5 Arbetsmarknadsprogram

Det finns ingen särskild offentlig tjänst som hjälper flyktingar och mottagare av subsidiärt skydd när de söker arbete. I stället har de tillgång till alla allmänna tjänster relaterade till sysselsättning i Belgien. Det finns dock vissa icke-statliga organisationer och ideella organisationer som hjälper utlänningar i olika aspekter av deras liv såsom hälsa, barn, arbete, etc.

Både flyktingar och mottagare av subsidiärt skydd får arbeta i Belgien, den största skillnaden är behovet av arbetstillstånd. De senare behöver det för att kunna vara anställda med tanke på deras begränsade uppehållstillstånd.

1.1. Tjänster

Det första steget på arbetsmarknaden är att anmäla sig som arbetssökande till VDAB, Forem eller ADG. Dessa är regionala offentliga tjänster som matchar efterfrågan med utbud på arbetsmarknaden. De har till uppgift att förmedla och vägleda arbetssökande till arbete. Olika utbildningar anordnas här för att hjälpa dem att öka sina färdigheter och kompetenser. Till exempel: Hur man skriver professionell jobbansökan? Hur presenterar du dig själv vid en intervju? Hur man söker jobberbjudanden m.m. Många professionella utbildningar organiseras också i samarbete med specialskolor eller företag, huvudsakligen av kort varaktighet och fokuserad på att få arbetslivserfarenhet. Dessa inkluderar ibland praktik eller företagsutbildning.

Förutom de ovan nämnda tjänsterna finns det många privata arbetsförmedlingar där vem som helst kan registrera sig som arbetssökande, inklusive flyktingar och mottagare av subsidiärt skydd. Deras fokus ligger på den lokala marknaden. De arbetar på olika företags vägnar och letar efter kandidater som bäst passar den arbetsbeskrivning som krävs.

5.1. Artikel 60

Många flyktingar och förmånstagare till subsidiärt skydd har tillgång till arbetsmarknaden genom artikel 60 § 7 i den ”Organiska lagen” från den 8 juli 1976 (Organic Law of July 8 1976) om de offentliga centrumen för social välfärd. Sysselsättning enligt denna artikel är en form av socialt bistånd där CPAS / OCMW / ÖSHZ ger arbete till förmånstagare av ekonomiskt stöd som har svårigheter att själva hitta jobb. Kandidatens ålder bestämmer kontraktets maximala löptid, som varierar mellan 1 och 1,5 år. Oavsett om personen är anställd i CPAS / OCMW / ÖSHZs interntjänst eller presenterades för en annan partnerorganisation, är de fortfarande den juridiska arbetsgivaren. Under hela anställningsperioden är CPAS / OCMW / ÖSHZ befriad från arbetsgivaravgifter och får finansiering från den federala regeringen.

Avsnitt 6 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar

Det finns ingen obligatorisk utbildning för yrkesverksamma som arbetar med flyktingar. Enligt sektorn kan de gå ytterligare utbildning i samband med deras arbete. De vanligaste formerna är relaterade till uppehållstillstånd och förfaranden, utlänningars rättigheter, familjeåterförening, kulturellt känslig rådgivning, familj och religion, flyktingar och trauma, integration etc.

Avsnitt 7 Rekommendationer

Boende

1. Utveckla en metod där den återkommande diskrimineringen på grund av finansiell soliditet kan undvikas. Eventuella alternativ skulle vara en centraliserad hyres- eller lånegarantifond, med en tydlig definition av möjliga stödmottagare och ett tydligt tillvägagångssätt.

Välbefinnande

2. Fastän psykologisk vård och specifik rådgivning finns i Belgien kvarstår många luckor. På grund av den stora efterfrågan har långa väntetider blivit regeln. Det finns behov av regelbunden och kontinuerlig rådgivning med lättare tillgång till specialiserade och diversifierade tjänster.

Utbildning

3. Processen för erkännande av flyktingens examensbevis har ännu inte samordnats på nationell nivå. Kostnader och villkor skiljer sig från region till region. Medan den belgiska staten erkänner hur brådskande och värt det är, vill vi rekommendera en effektivisering av denna process.

Sysselsättning

4. Se till att arbetsförmedlingar samarbetar nära med aktörer i det civila samhället för att identifiera färdigheter i ett tidigt skede.

5. Främja utbildning på arbetsplatsen för att överföra kunskaper om kultur- och arbetslivsnormer, praxis och traditioner, och underlätta migranternas deltagande i volontärarbete och kulturutbyte.

KÄLLFÖRTECKNING

CGRS, Asylum statistics 2015

CGRS, annual report 2015

<http://www.cgrs.be/en>

http://www.belgium.be/en/family/social_security_in_belgium

<https://www.mi-is.be/nl/equivalent-leefloon>

<http://fedasil.be/en>

<http://www.allrights.be/nl/hoe-wordt-je-belg>

<http://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/onderwijsaanbod/onthaalonderwijs-voor-anderstalige-kinderen-okan>

<https://www.socialsecurity.be/citizen/nl/>

<http://www.wallonie.be/fr/actualites/parcours-dintegration-obligatoire-le-projet-part-au-parlement-wallon>

KAPITEL 3

TYSKLAND

Avsnitt 1 Statistik

Denna studie fokuserar på frågor om utbildning, yrkesutbildning och sysselsättning för flyktingar och asylsökande i Tyskland, eftersom att det visar sig att dessa frågor är avgörande för enskilt deltagande och integration i allmänhet och för invandrare, särskilt i deras mottagarländer och samhällen. Att integrera flyktingar och asylsökande på den europeiska utbildnings- och arbetsmarknaden är dock fortfarande en stor utmaning för många länder i Europa, trots att EU: s mål att tillämpa humanistiska ideal som mänskliga rättigheter och demokratiska principer för flyktingar och asylsökande är de fortfarande utsatta för olika diskriminerande metoder i sina mottagarländer (Seukwa, 2013, s. 7). Forskning har visat att med tanke på den generella osäkerheten i deras livssituation utvecklas utbildnings- och sysselsättningslägen för flyktingar och asylsökande i Tyskland under ganska svåra förhållanden (Gag / Voges, 2014, Schroeder / Seukwa, 2007). Deras ekonomiska situation, deras uppehållstillstånd och andra lagrelaterade frågor, stabiliteten i deras sociala relationer, deras civilbefogenheter, deras bostads- och hälsotillstånd samt formerna för deras fritidsaktiviteter är betydande grunder som påverkar framgången av ett pedagogiskt stödprogram. Detta visar tydligt komplexiteten i uppgiften att hantera en framgångsrik integration av denna målgrupp. Sedan mer än ett decennium har passage GmbH utvecklat och genomfört metoder och strategier för att effektivt hantera de specifika nackdelarna som flyktingar och asylsökande i Hamburg konfronteras med när de integreras i delsystemens utbildning / yrkesutbildning och sysselsättning. Därigenom har ett nätverk av aktörer, heterogena, men i deras funktion komplementära, inom ett utvecklingspartnerskap visat sig vara ett instrument som kan bidra till att skapa innovativa lösningar för att hantera komplexiteten, mångfalden och specificiteten av utmaningar som man måste övervinna för att vara framgångsrik i integrationen av flyktingar och asylsökande.

Att dela kunskapen från denna långa och omfattande praktiska erfarenhet motiverar valet att i den tyska rapporten fokusera på utbildningen / yrkesutbildningen och sysselsättningen. Utvärderingsdokument samt andra tillgängliga publikationer om denna praktiska erfarenhet utgör ett av de viktigaste empiriska grundvalarna för denna rapport. En annan viktig empirisk källa är problemorienterade intervjuer med 15 flyktingar och asylsökande som deltar i utbildning och yrkesutbildning inom ramen för det löpande nätverket projektet "FLUCHTort Hamburg 5.0". Uppgifter om deras transnationella biografier, deras kompetenser och kvalifikationer som de tar med sig samt uppgifter om hur dessa kompetenser utnyttjas eller inte genom utbildning och yrkesutbildningsprogram i Tyskland har samlats in, inklusive individuella förväntningar om deras integration och framtidsutsikter. Genom att göra så hade vi för avsikt att redogöra för utmaningarna och framgången med integrationsarbetet inom utbildning och yrkesutbildning från mottagarnas verkliga perspektiv, dvs flyktingarnas och asylsökandes.

Samarbete med ett brett spektrum av intressenter är en annan källa till information om flyktingars livssituationer och effekterna av befintliga stödprogram i Hamburg. Detta nätverk omfattar olika aktörer i strategiskt samarbete, inklusive arbetsförvaltningen, alla berörda myndigheter i stadens myndigheter och andra utbildningsleverantörer och icke-statliga organisationer (för förteckning över deltagande institutioner se bilaga).

Om man ser till befolkningens varierande sammansättning kan man se att Tyskland länge har varit ett land för immigration. Lite fler än 17 miljoner människor har en migrationsbakgrund (data för 2015). Det motsvarar ungefär en femtedel av den totala befolkningen, varav mer än hälften av dessa har tysk

nationalitet (Die Beauftragte, 2016, s. 14). Tyskland har för närvarande blivit en stor mottagare av asylsökningar, med 202 834 personer under 2014 och 476 649 år 2015. Åldersgruppen ungdomar och unga vuxna (16-25 år) svarade för cirka 29 % av asylsökande år 2015 (BAMF, 2016). Totalt räknades 890 000 asylsökande i Tyskland år 2015 (Die Beauftragte, 2016, s. 1).

Från och med augusti 2016 bodde mer än 50 000 personer som kom till Tyskland som flyktingar i Hamburg. De har antingen uppehållstillstånd p.g.a. internationell rätt, eller av humanitära eller politiska skäl, eller tillstånd att stanna. Knappt hälften av dem är fortfarande i asylsökningssprocessen eller har "Duldung", "tolererad status", dvs att deras utvisning är avbruten (se 2. Sociala program).

På federal nivå toppar Syrien listan över flyktingländernas ursprungsland, medan asylsökande och flyktingar i Hamburg huvudsakligen kommer från följande länder:

Huvudsprungsland	Antal personer
Afghanistan	15 300
Syrien	9071
Iran	4040
Irak	3302
Eritrea	1583

Egen tabell. Källa: "Central Register of Foreigners", 31/08/2016

Analys av det totala antalet flyktingar som bor i Hamburg visar att (år 2015) är majoriteten (nästan 65 %) män och 25 % är minderåriga (Bürgerschaft, 2016). Det finns inga uppgifter om sysselsättning / arbetslöshet, eftersom endast en bråkdel av de flyktingar som bor i Hamburg (och i hela Tyskland) är registrerade i arbetsförmedlingssystemet.

En särskilt utsatt grupp är den för ensamkommande barnflyktingar. Uppgifterna visar en stadig ökning sedan 2008. I tabellerna framgår också att ensamkommande barn och ungdomar främst söker sig till storstäderna (se Espenhorst & Kemper, 2015). År 2015 inkluderade registreringar i Hamburg 6 808 personer som hävdade sig underåriga. Efter åldersgranskning togs endast 2 574 av dem hans om av ungdomsavdelningen. Siffrorna ökade med 294 procent från år till år, och omsorg måste ges för sammanlagt drygt 1 000 barnflyktingar för vilka det inte fanns tillräcklig med kapacitet (Landesbetrieb Erziehung und Beratung, 2016). År 2016 var de huvudsakliga ursprungsländerna Afghanistan (33 %) och Östafrika med Somalia och Eritrea (31 %).

Avsnitt 2 Sociala program

Mottagning i Tyskland

Den tyska asylsökandeslagen "Asylverfahrensgesetz" föreskriver att "Laender" ska tilldelas asylsökande på grundval av angivna kriterier. Varje område måste ta en viss kvot i förhållande till dess befolkning ("Königstein kvot"). Kvoten för Hamburg är 2,5 % (2016). I Asylverfahrensgesetz föreskrivs också att asylsökande ska vara intagna i upp till 6 veckor men högst 3 månader vid en mottagningsanläggning som är ansvarig för dem. Om en person ansöker dit med en asylansökan är det första steget att bestämma vilken mottagningsanläggning som är ansvarig för honom / henne, och det görs

med "EASY"-systemet. "Bundesamt für Migration und Flüchtlinge" (Migrationsverket) är ansvariga för att genomföra asylofföranden.

Flyktingar beviljas uppehållsrätt under asylansökan. Vid erkännande av rätten till asyl (artikel 16 GG, grundlag) och erkännande av flyktingstatus får flyktingar ett flyktingpass i högst tre år. Många av dem som kommer till Tyskland får inte asyl. Utan erkännande tvingas flyktingar att lämna landet igen. Många av dem får "tolererad" status (begränsad möjlighet att stanna, för att bli granskade igen), eftersom utvisning inte är möjlig av humanitära skäl. Men denna "Duldung" ger inte dem rätt till bosättning, det är bara ett tidsbegränsat avstannande av utvisningen av en person som inte kan lämna landet. Under 2006 fanns det fortfarande 200 000 personer som befunnit sig i denna status i flera år och myndigheternas restriktiva praxis lämnar människor i denna status som saknar perspektiv på integration i många år.

Boende i Hamburg

Från och med sommaren 2016 har Hamburgs distrikt totalt ca 38 000 boendeplatser tillgängliga för allmänheten. Först och främst mottagningscenter och uppföljningsinstitutioner, som huvudsakligen drivs av en socialtjänstleverantör för Hamburgs stad. De omfattar baracker, paviljongbyar, modulbyggnader och kompletta boendeenheter. Hittills bor många flyktingar också i tält eller andrahands DIY-centra, eftersom det inte var möjligt att tillhandahålla den nödvändiga resurserna så snabbt i tätbefolkade stadsområden. Boende och socialförvaltning tillhandahålls för att ge flyktingarna primära inriktande anvisningar.

Den särskilda situationen för ensamkommande minderåriga flyktingar i Hamburg

Ensamkommande minderåriga flyktingar behöver bistånd som är anpassat till deras ålder och psykosociala situation när de söker tillflykt till ett annat land. Dock måste de genomgå åldersgranskning när de kommer till Tyskland. Om en ensamkommande flykting anländer till Hamburg, rapporterar han antingen direkt till det ansvariga "Central Residence Office" eller Ungdomsavdelningen. "Kinder- und Jugendhilfegesetz (KJHG)" [Ungdomsavdelningen måste enligt "Barn- och ungdomsstödslagen"] ta hand om ensamkommande minderåriga flyktingar. I detta fall informeras domstolen om familjefrågor utan dröjsmål och utnämning av en förmyndare föreslås (Gag, 2013).

Avsnitt 3 Hälsa- och sjukvårdsprogram

Under de första 15 månaderna av deras vistelse i Tyskland är flyktingar och asylsökande utsatta för betydande restriktioner vad gäller deras rättigheter och självbestämmande enligt bestämmelserna kring "Asylprocesslagen", "Upphållstillståndslagen" och "Asylsökandelagen". Dessa restriktioner kommer från klausulerna för initial bosättning, boendeönskemål, kraven för uppehållstillstånd, anställningsförbud, sociala tjänster och sjukvårdsbestämmelser. Under denna period har flyktingar endast rätt till återbetalning av kostnader för nödvändig behandling av "akut sjukdom och smärta" (Kleefeld, Wolff & de Carlo, 2016). Det inkluderar behov i samband med graviditet och andra preventiva åtgärder. Andra hälsovårdsbestämmelser som läkemedel och hälsovårdshjälpmiddel är endast frivilliga och bestäms av socialtjänsten. Lagstiftningen för utfärdande av "sjukvårdskort" upprättades av förbundsregeringen 2015, men det är upp till enskilda "Laender" i Tyskland att införa dem och därigenom tillåta obyråkratisk tillgång till tjänster. Hamburgs stad införde sjukvårdskortet 2012, vilket ger asylsökande tillgång till tjänster från de lagstadgade sjukförsäkringsorganisationerna så fort de anländer i Tyskland.

Psykoterapeutisk behandling, som är avgörande för vissa flyktingar med tanke på vad de upplevt under flykten, är oftast inte täckt eftersom att det felaktigt bedöms som icke-akut behandling. Det betyder att många posttraumatiska symptom och andra psykiska sjukdomar inte behandlas. Det finns också ett

problem med ett bristande antal experter som ska tillhandahålla terapeutisk behandling, dessutom på flyktingarnas språk.

Avsnitt 4 Utbildnings- och yrkesutbildningsprogram - arbetsmarknad

Flyktingar utan säkert uppehållstillstånd var inte inkluderade i offentligt finansierade program för yrkesutbildning, språkutbildning och arbetsmarknadsintegration för drygt 10 år sedan. Under årtionden kännetecknades tysk asyl- och flyktingpolitik av mycket utanförskap, vilket kulminerade på 1990-talet när flyktingantalet i Tyskland till och med var större än idag.

På grund av det rättsliga ramverket hade flyktingar och asylsökande inte tillgång till varken utbildning eller arbetsmarknad under flera år. Fokus här är också på undergruppen av personer som inte officiellt erkänns som flyktingar, utan snarare som asylsökande, "tolererade" personer och personer som har rätt att stanna av humanitära skäl.

Framför allt har personer i asylansökningsprocessen och personer med "tolererad" status uteslutits från socialpolitiken och lagregler i Tyskland och utsatts för diskriminering på många sätt.

Samtidigt har på senare tid funnits ett ökat stöd från den civila befolkningen på grund av den betydande ökningen av flyktingar. Under de senaste 15 åren har ett långsamt paradigmskifte skett på regeringens sida vad gäller gruppens integrering i utbildning och arbetsmarknad samt en klimatförändring i civilsamhället och i politiken överlag.

Målgruppsorienterade program och tillvägagångssätt

Implementerandet av innovativa marknadsföringsinstrument har stor påverkan på tillämpning och politik. En viktig utveckling inleddes av Europeiska gemenskapsinitiativet EQUAL. För första gången i Tyskland inrättades ett antal utbildnings- och sysselsättningspolitiska verktyg för skol- och yrkesstöd till flyktingar, asylsökande och "tolererade" personer (2002-2007). Viktigt banbrytande arbete gjordes också i Hamburg genom initiering och installation av stora nätverk (utvecklingspartnerskap). Som efterföljare till GI Equal inrättade Förbundsministeriet för arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor "ESF- Federala rätt till uppehållstillstånd" 2008 och ESF:s Federala riktlinjer för integrering med prioriterat område "Integrering av asylsökande och flyktingar (IvAF)" som löper från 2015 till 2019. Det nuvarande programmet syftar till integration av arbetsmarknaden, utbildning, återupptagande av skolundervisning för unga och vuxna flyktingar och asylsökande. För närvarande har 41 projekt nätverk med totalt 300 enskilda delprojekt godkänts.

Sedan dess har nätverket FLUCHTort Hamburg (SAFE HAVEN Hamburg) fungerat som en samarbetsförening för ett antal arrangörer av praktiskt arbete inom vidare yrkesutbildning och till stöd för flyktingar, tillsammans med strategiska partners från myndigheter, arbetsförvaltningar och företag. Det fungerar som ett delsystem vid gränssnittet mellan formella och icke-formella program inom det reguljära systemet för yrkesutbildning och stöder yrkesinriktad integration av flyktingar och asylsökande i Hamburg. Det finns ett nätverk av flyktingorganisationer, utbildningsleverantörer och skolinrättningar å ena sidan och företag, Arbetsförmedlingen och de offentliga myndigheterna å andra sidan; de genomför ett framgångsrikt integrerat handlingsätt som bygger på flyktingarnas livssituation. Detta systematiska nätverk och samarbete bygger broar och tar bort hinder genom att optimera övergångar mellan rådgivning, yrkeskompetens och utbildning. Delprojekten erbjuder: rådgivning, språk- och yrkesutbildning, praktikplatser och placering i yrkesutbildning och arbetsliv, mentorskap, ökad medvetenhet och samarbete med delägare och företag.

Detta stöds av nya former av samarbete som tar itu med hinder i syfte att skapa ny motivation för förändring i regering och förvaltningar och ge målgruppen tillgänglighet och underlätta vägar till utbildning och behörigheter.

Modern politik i det reguljära systemet

- Språkträning: "Integrationskurser": Asylsökande och andra grupper med goda möjligheter att stanna kvar får få delta i en integrationsutbildning, förutsatt att platser finns på kurserna (enligt Integrationslagen (Integrationsgesetz) från januari 2017). Det finns också riksomfattande program för yrkesmässigt språkfrämjande för migranter och asylsökande riktade mot särskilda kommunikativa arbetsplatskrav.
- Rådgivning, utbildning och placering av "jobbcentra": Det finns särskilda åtgärder och kurser för asylsökande (endast för dem som har goda möjligheter att få stanna kvar) för att främja integrationen på arbetsmarknaden.
- Övergångssystem för laterala deltagare (16-18 år) vilka har skolplikt i Hamburg¹: Det finns särskilda kurser i yrkesutbildningar för migranter och asylsökande, hos vilka ursprungslandet inte är tyskt. Dessa kurser tar två år på heltid för deltagare.

Dolda skatter - resursinriktning

En annan viktig utmaning i samband med integrationen av flyktingar och asylsökande inom utbildning, yrkesutbildning och sysselsättning som har tagits upp med hjälp av nätverksmetoden som genomfördes i Hamburg är att övervinna nackdelarna i förändringen av kontexten i migrationssituationen. Denna kontext i nationella stater är struktureringen av innehållet och värdet som tillskrivs utbildnings- och yrkesutbildningstillstånd, d.v.s. för kvalifikationer och kompetenser på en viss plats. Kontextförändringen på grund av transnationell migration eller flykt utgör således en fysisk diskontinuitet som allvarligt hotar de kvalifikationer och kompetenser som flyktingar förvärvat före flykt. Med andra ord är denna utmaning en resursmetod som förstår sig på att intyga och utnyttja de kompetenser som flyktingarna har. Utgångspunkten för tillvägagångssättet är bland annat det faktum, bekräftat av många empiriska studier som vi har genomfört genom åren, att flyktingar och asylsökande har ett brett spektrum av kompetenser som de förvärvat i formella, icke-formella och informella utbildningar på grund av sin primära och ibland sekundära socialisering i de olika kontexter som finns i deras hemländer och på grund av deras gränsöverskridande bakgrund och erfarenheter under flykten. (Seukwa, 2006, Schroeder & Seukwa, 2007, Niedrig & Seukwa, 2010).

Det systematiska övervägandet av dessa individuella resurser och kompetenser ska således vara den teoretiska grunden för att undersöka framgången hos någon form av utbildning, socialpedagogik, socialt arbete eller arbetsmarknadsstödsprogram som syftar till att minska de individuella effekterna av de strukturella nackdelar som flyktingarna måste möta. Detta bidrar bland annat till att förhindra nedgradering av flyktingar i de mottagande europeiska ländernas formella och icke-formella utbildningar och yrkesutbildningar, vilket vanligtvis är resultatet av en felaktig bedömning av deras kvalifikationer och kompetenser samt den onödiga förlängningen av tid som denna målgrupp spenderar i utbildningssystemet. Fördelarna med att utnyttja de resurser som redan finns tillgängliga, bland annat genom att inkludera de kvalifikationer och kompetenser som förvärvats i ursprungsländerna och under flykten i integrationsrelaterat arbete är uppenbara. Den transnationella erfarenheten av flykt under ganska ogynnsamma förhållanden kan sålunda betraktas som en resurs som kan visa sig i uthållighet inför alla utmaningar som flyktingar har i vardagen. Vidare bidrar alla erfarenheter som flyktingar får under deras

---

¹ Hamburg är en federal stat. Utbildningspolitiken för de 16 staterna är oberoende, skolkoncepten för utbildning av unga flyktingar skiljer sig därför från en stat till en annan.

integration också till att främja kunskaper för livet – trots deras livspauser och störningar i samband med flykten.

Att dra nytta av flyktingarnas kompetens genom nätverk

Nedan kommer vi att illustrera hur resursinriktningen implementeras inom Hamburg-nätverket, med hjälp av intervjuer från flyktingar och asylsökande som vi gjorde för denna rapport.

De 15 intervjuade personerna är främst i åldersgruppen 30-35 inklusive 3 kvinnor. De kommer från Eritrea, Iran, Irak, Syrien, Afghanistan, Guinea och Mali. Bortsett från deras modersmål talar många av dem också för transitländernas språk, några av dem växte upp där under ett antal år och i några fall har de gått i skolan och fått arbetserfarenhet. Några av dem kom till Tyskland för några år sedan, medan två av dem bott här i mer än 30 år och kom in i landet som minderåriga ensamkommande.

Intervjuerna visar att tillgång till och inläring av tyska huvudsakligen beror på ursprungsland och framtidsutsikt för vistelsen (olika typer av uppehållstillstånd). Endast flyktingarna från Iran, Irak, Eritrea, Syrien och Somalia har en hög andel som beviljas på mer än 50 %, vilket ger dem möjlighet att delta i integrations kurser med 900 timmar undervisning. Under vissa förutsättningar kan alla andra få tillgång till det program Hamburg har satt upp med 300 timmar undervisning, men det räcker inte för att få tillträde till utbildning eller arbetsmarknaden. *"300 timmar var inte så bra, för det fanns ingen fortsättning [...] . Då blev det en 6 månaders paus då jag gick till Centralbiblioteket, och jag deltar fortfarande på en kurs i tyska som drivs av volontärer"* (Omar). Nätverket tar på sig uppgiften att hitta enskilda vägar för flyktingarna, så långt som möjligt, och är en systematisk stödkedja, så att flyktingarna kan bygga på sina egna individuella färdigheter och öppna vägen framåt. Det inkluderar inledande förfaranden för erkännande av yrkeskvalifikationer som tidigare erhållits. Till exempel när det gäller Abdulla från Syrien, som har en examen inom farmakologi och praktisk erfarenhet inom detta arbetsområde, och som hade sitt eget apotek i nästan tre år. *"De säger alltid bara "Du måste vänta", och det går mig på mina nerver! Jag har nu väntat på beviljande i 10 månader. De var nöjda med mig på "Jobbcenret", och jag sa alltid att jag har en kurs, en placering eller en praktikplats, och de sa att det var väldigt snabbt. De är trevliga människor, men användbara skulle inte vara det rätta ordet för dem. Mina tyska vänner och andra i nätverket var mycket mer användbara"* (Abdulla). Efter intensiv jobbrådgivning i nätverksprojektet och en praktikplacering på ett apotek i Hamburg beslutade Abdulla att utbilda sig till läkemedels- / teknisk assistent. *"Apoteket i Syrien var mycket litet och jag hade inte ett administrationssystem där. Här är allt stort och tekniskt välutrustat. Jag har mycket att lära mig, till exempel lagar om medicinska produkter och praktiskt arbete. Min plan är att fortsätta min träning, och om jag inte kan få erkännande av min kvalifikation, kan jag lita på praktiken. [...] Min praktik har pågått sedan 1 september, jag var på nivå B1 när jag började. Jag tyckte att det var väldigt svårt, men det tyckte också de andra praktikanterna som föddes här. Problemet är språket. Jag tycker att skolan är väldigt bra, och de gör mycket läkemedelstillverkning - det är mycket intensivt att ha praktik i två år och få rådgivning."* Erkännande av kvalifikationer från ursprungsländerna har ofta liten chans att lyckas, särskilt om sökanden inte kan lämna in handlingar, och de kan inte erhållas från landet av politiska skäl. Följande citat, som kommenterar en gränsöverskridande utbildning och arbetslivserfarenhet, visar de avbrott som orsakas av migration: *"Jag studerade jordbruksvetenskap i Eritrea och forskade i två år och sedan emigrerade jag till Israel. Jag kunde inte arbeta i mitt yrke där - det är ett litet land med en stor befolkning. Jag var anställd på ett lager i två år som orderhanterare och hjälpte till på ett café i två år. Jag klarade universitetsinträdesprov i Israel, men jag hade inga dokument. Ambassaden kunde inte hjälpa mig, eftersom att jag var i opposition med regeringen och de ville ha pengar, och jag kan inte stödja regeringen. Så jag var tvungen att börja om igen - tyska upp till C1 och sedan universitet"* (Zion). En person som hade varit i ledande ställning som skräddare, med många års yrkeserfarenhet, och som hade utbildat sig till skräddare och designer i Teheran, kunde använda sina yrkeskunskaper mycket tidigare och att ta upp sin profession igen i Tyskland efter en relativt kort period. Efter att ha fått läsa tyska på officiella kurser och i ett

volontärundervisningsprogram lyckades han med hjälp av nätverket få möjlighet att gå ett yrkesutbildningsprogram med individuell karriärplanering för deltagarna. Det gjorde det möjligt för honom, efter en praktik på tre månader, att få ett jobb via en social uppstarts verksamhet ("passage") som hade upptäckt hans talanger: *"Första arbetsdagen på prov gick mycket bra - jag sydde en fin kvalitetsväska på drygt 20 minuter. Chefen sa att jag uppenbarligen hade mycket erfarenhet. Jag hade inga dokument - i Iran är det omöjligt för en afghan att få några dokument. Så det finns inget jag kan lämna som intyg, men jag kan bevisa att jag kan göra jobbet. [...] Jag hade mitt eget företag som modedesigner och mycket erfarenhet. Jag hade många praktikanter själv, och jag var som en lärare för dem. Kvaliteten är olika i Iran och Tyskland - i Tyskland är kvaliteten högre. Min chef är väldigt nöjd. Jag är snabb, och jag kan också göra ritningar för andra praktikanter, inte bara sömnad. Jag vet hur en maskin fungerar, och jag kan lära andra. Jag har mycket erfarenhet på alla dessa områden. Jag skulle vilja ha mitt eget företag som jag brukade ha, men med en grupp, inte ensam"* (Khalid).

Unga flyktingar som inte kan uppvisa ett pass och som också har en "svag" ställning när det gäller uppehållstillstånd ("Duldung") har generellt problem med tillgången till utbildning, eftersom de inte har ett arbetstillstånd och de misstänks för att dölja sin identitet. De står också inför hotet om utvisning till sitt ursprungsland, med tanke på deras "tolererade" status. De behöver särskilt stöd för att få tillgång till utbildningsprogram och utveckla sina framtidsutsikter efter skolan. En ung man som på oregelbunden grund gick i gymnasieskolan i Guinea och som också fick yrkeskompetens som glasmästare samt arbetade i den sektorn kom till Tyskland ensam vid 16 års ålder. Han fick gymnasiebetyg vid en yrkesutbildning i Hamburg. Men övergången från skola till jobb var svår, eftersom yrkesskolorna inte är tillräckligt förberedda för den här typen av studenter. Hans familjesituation var mycket svår och perioden på två år man får på sig att lära sig tyska, räcker helt enkelt inte för vissa studenter. Den unge mannen led också av psykiska problem, vilket medförde ytterligare svårigheter i hans livssituation. Tack vare nätverkets insatser kunde han komma in i på olika praktikplatser och arbetsträningsplatser, och i slutändan kunde Farid få en realistisk bild av ett antal träningsområden och ta reda på vilket yrke som skulle kunna passa honom. Efter praktik i en bilaffär och restaurangutbildning vill han nu arbeta i ett omsorgsfullt yrke och ha goda möjligheter till praktik i en vårdorganisation. Med hjälp av nätverket har han lyckats utveckla sina yrkesutsikter under en mycket lång tid, trots svåra omständigheter och det ständiga hotet att behöva lämna Tyskland. *"Jag ville inte försöka arbeta som bilmekaniker, jag ville prova snickeri. Men det fungerade inte, så jag letade efter ett företag nära där jag bodde. Jag hade tur. Då ville jag bli kock, och nätverket hjälpte mig att hitta en praktikplats och träning. Utbildningen där var ingen riktig träning - jag gillar att laga mat, men inte att stå i köket hela dagen. Vad jag gjorde var obetald övertid, från 14:00 till 23:00. Du måste ständigt jobba över. Du måste hela tiden arbeta intensivt - de gillar inte om du inte är en bra medarbetare. Skolan och jobbet är inte detsamma. Jag arbetade bara där, hade inte praktik. Och jag kunde inte använda det jag lärde mig där. Kanske har jag tur och får stanna här, och kanske åker jag tillbaka till mitt land för att hjälpa andra. Du kan hitta mycket fler möjligheter här än i Afrika. [...] Om jag har lär mig något här, kommer jag att få fler möjligheter i Guinea. Det hjälper mig att jag har folk bakom mig - de säger att jag kommer att klara det. Du vet det. Och det motiverar mig."* (Farid).

Dessa intervjuer ger en uppfattning om hur Hamburgs nätverk tar tillvara på de kompetenser flyktingar förvärvat före flykten och hur de används i samband med integrationen i det tyska yrkesutbildningssystemet och på arbetsmarknaden. Dessa kompetenser blev alltså värdefulla resurser för integrationen under ganska negativa levnadsvillkor, vilket är fallet för flyktingar med osäker rättslig status i Tyskland. På grund av dessa motgångar krävs en kombination av olika typer av sociala pedagogiska system (t.ex. rådgivning, utbildning och mentorskap, psykologiskt stöd etc.) som är väl samordnade och synkroniserade för att framgångsrikt kunna klara alla strukturella nackdelar som leder till inkluderingen av flyktingar och därmed utnyttjandet av deras kompetenser.

Nya utmaningar och hinder

På grund av det relativa höga antalet flyktingar och asylsökande som når europeiska länder, och speciellt Tyskland år 2015, och den enorma solidariteten mellan det tyska civila samhället mot dem, har en betydande förändring av regeringens politik skett i Tyskland. Vissa seriösa lagstiftningsbarriärer för flyktingar har avlägsnats med implementeringen av "lämna för att förbliva förordningar" ("leave to stay regulations").

Men det har också funnits en del motgångar i den nuvarande politiska utvecklingen eftersom det främst är de flyktingar som har en "bra framtidsutsikt för att stanna kvar" som kan dra nytta av de nya finansieringssystemen och programmen. Vad betyder det? Förbundsregeringen har definierat vilka ursprungsland som är berättigade att ge flyktingar en "bra framtidsutsikt". För närvarande är det Syrien, Iran, Irak, Eritrea och Somalia. Det gäller särskilt språkprogram. Ett antal tredjeländer har också utsetts som "säkra ursprungsländer" (t.ex. Balkanländerna), det vill säga flyktingar som kommer in i Tyskland från dessa länder har ingen chans att delta i språkkurser, ej heller arbetstillstånd, och måste vänta i flyktingförvaring på deras utvisning.

Därför är det tydligt att området "flyktingars integration på arbetsmarknaden och deltagande i yrkesutbildning" fortfarande är ett experimentellt område. Det här är det sammanhang var i Hamburg-nätverket arbetar. Det utvecklar individuella åtkomstvägar för deltagande i utbildning, tar upp flyktingens befintliga färdigheter och förbättrar därigenom sysselsättningen. Det utnyttjar både interna resurser och externa åtgärder, för att bygga en systematisk stödkedja. Intervjuernas visar att det fortfarande finns problem och luckor, några av dessa inom arbetsförmedlingen, trots ökningen av officiella stödmeter.

Avsnitt 5 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar

Under det stora inflödet av flyktingar år 2015 utvecklades en stor solidaritetsrörelse inom det civila samhället i hela Tyskland för att hjälpa flyktingarna i deras anländande och deras etablerande i Tyskland. Det hade inte varit möjligt att hantera invandringsvågen utan detta breda stöd i regioner och lokalsamhällen.

Detta gäller också Hamburgs stad. Ett otroligt stort antal fantasifulla initiativ sprang upp i alla delar av staden, som syftade till att hälsa flyktingar med en ny "välkomnande kultur". Olika grupper tar på sig uppdraget att täcka den breda mångfalden av behov som inte kan tillgodoses i samma utsträckning av staden eller dess sociala tjänster. En mängd volontärer tar hand om distribution av donerade kläder, ser efter barn och familjer, hittar boende, ger rådgivning i alla slags livssituationer, organiserar fritidsaktiviteter, hjälper till med språkinläring och organiserar sociala möten med lokalbefolkningen. Deras verksamhet utgör en viktig överbrygningsfunktion mellan flyktingar och Hamburgs invånare, för att kompensera för otillräckliga bostadsförhållanden i boenden som ofta är isolerade och inte tillgodoser någon integritet.

Ett antal aktiviteter för volontärer tillhandahålls av olika aktörer för att stärka frivilligt engagemang och förbättra kvaliteten på stödsystemen. Två exempel beskrivs nedan:

Hamburg hilft ("Hamburg hjälper"): För att främja nätverk driver Hamburgs stad en webbplats som visar alla initiativ och institutioner i en katalog. Offentlig finansiering har också tillhandahållits för att användas i ett samordnat program i Hamburgs sju distrikt för att skapa och driva initiativ på det sociala området, normalt nära flyktingboenden. En grupp välgörenhetsstiftelser i Hamburg har bildat en gemensam fond för att ge ekonomiskt stöd till dessa verksamheter, med ett obyråkratiskt

ansökningsförfarande. Informationsträffar hålls en eller två gånger om året, med tematiska workshops för att hålla frivilliga aktörer uppdaterade om aktuella frågor om försörjning och integration av flyktingar. Ett utbytessystem har inrättats för att förbättra nätverkan och informationsutbytet mellan initiativen.

Flüchtlingslotsen ("Flyktingpiloter"): Diakonisches Werk samordnar arbetet med volontärflyktingguider, som oftast rekryteras via kyrkans nätverk. Frivilliga kan exempelvis få praktisk utbildning i hur de relevanta myndigheterna och rådgivningstjänsterna arbetar. De kan också få en introduktion till asylstiftning och socialrätt, information om rättigheter och tillgång till arbetsmarknaden. Ett annat mål med detta program är att skapa en möjlighet till reflektion, så att volontärerna kan lära sig att känna igen där professionell rådgivning och ingripande behövs.

Avsnitt 6 Rekommendationer

1. Diskriminering genom ojämlig behandling

I Tyskland och även i Hamburg diskuteras för närvarande vilka flyktingar från vilka länder som bör ges enklare tillgång till integrationsprogram. Ursprungslandet och utsikterna för resultatet av asylförfarandet är viktiga delar av det, det vill säga folk talar om vilka länder som ska betecknas som "säkra" och "osäkra". Följande länder anses utan tvekan vara "osäkra": Syrien, Irak, Iran, Somalia och Eritrea. Alla andra länder, särskilt Balkanländerna, anses ha acceptabla och säkra livsvillkor. Detta ger först och främst upphov till faran att den enskilda asylrätten undergrävs och för det andra att exkluderande av integrationsåtgärder återigen "producerar" en grupp invandrare som utesluts på grund av utslagningsåtgärder och därmed måste leva av offentliga medel, för att de av olika anledningar inte kan deporteras. De förlorar sin behörighet till arbetsmarknaden och är dessutom kanske ansedda som brottslingar.

För att undvika dessa negativa effekter för den sociala och systemiska integrationen av asylsökande såväl som för välfärdssystemet och sociala freden är det nödvändigt att så snart som möjligt inleda integrationsprogram för alla asylsökande, oavsett ursprungsland. Det är ett bevisat att priset för icke-integration är för hög för välkomnande samhällen.

2. Unga flyktingar och asylsökande - Övergångssektorn från skola till yrkesutbildning

Tyskland är en federal stat. Utbildningspolitiken för de 16 staterna (delstaterna) är autonoma, så det finns olika regler för utbildning av unga flyktingar från en stat till en annan. På motsvarande sätt är tillgången till det tyska utbildningssystemet svår för dem som anländer till Tyskland i sin ungdom. I Hamburg är den (yrkesinriktade) grundskolan, som i de flesta federala stater (Bundesländer), begränsad till 18 års ålder. Till följd av detta kan unga flyktingar som är äldre än 18 år vid anländande till Tyskland inte antas i yrkesskolan i Hamburg för att slutföra avgångsbetyg, vilket är en viktig förutsättning för att kunna få yrkesutbildning.

Eftersom unga flyktingar inte alltid kan tillbringa den period som är nödvändig för att slutföra sin utbildning på grund av migrationsrelaterade avbrott i deras utbildning, bör grundskolan förlängas till en ålder av minst 25 år för att möjliggöra efterföljande förvärv av skolkvalifikationer.

3. Flyktingar och asylsökande med särskilda behov

Hittills finns det mycket få studier om invandrarnas, flyktingarnas och asylsökandes livssituationer i Tyskland. Däremot anser "Deltagande rapporten" att 2,5 miljoner personer med migrationsbakgrund har funktionshinder. Fallstudier i nätverket FLUCHTort Hamburg har visat att det finns stora sociala uteslutningar i relation till rätten att stanna och funktionshinder (Gag & Schroeder 2015, Weiser 2016). En rättslig expertrapport utarbetad i Hamburg, som ger en detaljerad översikt över

juridiska rättigheter och uteslutningsmekanismer, underströk dessa resultat (Weiser 2016). Vidare sker stöd i två separata vårdstrukturer, var och en med bristande kunskap om klientens levnadsvillkor och rättsliga situation.

Dessa ämnen måste granskas mer ingående (tillgänglighet) och samarbetet mellan aktörer som arbetar med funktionshinder och migration /flyktingar måste öka för att förbättra tillgång till utbildning och arbetsmarknad för handikappade flyktingar.

4. Europeiskt perspektiv

Synergieffekter uppnås när man kombinerar stödåtgärderna i yrkesutbildningssystemen med omfattande program för bekämpning av fattigdom i regionerna. I synnerhet för de ekonomiskt svagare länderna skulle detta innebära att även de begränsade finansiella medel som finns tillgängliga kan bidra till en framgångsrik integrering av flyktingar och asylsökande. Ojämligheterna i mottagandet av flyktingar, som är resultatet av EU:s stängda dörrpolitik mot inflödet av flyktingar och som iaktas i vissa medlemsstater på grund av deras geografiska läge, kan emellertid inte övervinnas med det .

Att anpassa strukturella obalanser i de europeiska medlemsstaterna och deras arbetsmarknader genom en "rättvis" harmoniseringsstrategi för att ge flyktingar och asylsökande möjligheten att utveckla sin fulla potential och kunna delta i utbildning, utbildning och sysselsättning.

Källförteckning

BAMF (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) (2016). Aktuelle Zahlen zu Asyl: Ausgabe Dezember 2015. Tabellen, Diagramme, Erläuterungen. Nürnberg.

Bürgerschaft der Freien und Hansestadt Hamburg (2016): Stellungnahme des Senats zu dem Ersuchen der Bürgerschaft 10. Dezember 2015 „Beschäftigungsrecht für Asylsuchende und Geduldete verbessern – Chancen auf dem qualifizierten Arbeitsmarkt eröffnen“ (Drucksache 21/2382) sowie Unterrichtung der Bürgerschaft über die bisherige Kooperation im Programm W.I.R – work and integration for refugees sowie dessen Neuausrichtung. Drucksache 21/5832 vom 06.09.2016. Hamburg.

Die Beauftragte der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration (2016): 11. Bericht der Beauftragten der Bundesregierung für Migration, Flüchtlinge und Integration – Teilhabe, Chancengleichheit und Rechtsentwicklung in der Einwanderungsgesellschaft Deutschland. Berlin.

Espenhorst, Nils & Kemper, Thomas: Gekommen, um zu bleiben? Auswertung der Inobhutnahmen nach unbegleiteter Einreise aus dem Ausland in 2013 – in: Jugendhilfe 53 (2015) 2, S. 128-134 – URN: urn:nbn:de:0111-pedocs-118491.

Gag, Maren & Voges, Franziska (Hg.) (2014): Inklusion auf Raten: Zur Teilhabe von Flüchtlingen an Ausbildung und Arbeit. Münster: Waxmann.

Gag, Maren (2013): City report Hamburg. Vocational integration of refugees and Asylum-seekers in Hamburg – roundabout routes from model to structure. In Seukwa, L. H. (Ed.): *Integration of Refugees into the European Education and Labour Market. Requirements for a Target Groups Oriented Approach* (pp. 143-193). Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.

Gag, Maren & Schroeder, Joachim (2015): Country report GERMANY – focus: migrants with special needs. In: Schroeder, Joachim (Ed.): *Breaking Down Barriers from Education to Employment*. Sofia: Bulgarian Comparative Education Society.

Kleefeldt, Ester; Wolff, Barbara & de Carlo, Lotta (2016): Flüchtlinge in unserer Praxis. Informationen für ArztInnen und Psychotherapeuten. Berlin: Bundesarbeitsgemeinschaft der Psychosozialen Zentren für Flüchtlinge und Folteropfer (BAfF e.V.).

Landesbetrieb Erziehung und Beratung (2016): Unbegleitete minderjährige Ausländer. Inobhutnahme und Erstversorgung im Landesbetrieb Erziehung und Beratung. Hamburg. Retrieved from:

<http://www.hamburg.de/contentblob/2672526/9b56c3bb8b2a8e636b1c0e94be3b396d/data/doku-2010.pdf>

Niedrig, Heike & Seukwa, Louis Henri (2010): Die Ordnung des Diskurses in der Flüchtlingskonstruktion: Eine postkoloniale Re-Lektüre. In: »Diskurs«. Zeitschrift für Kindheits- und Jugendforschung. H.2-2010, S. 181–193.

Schroeder, Joachim & Seukwa, Louis Henri (2007): Flucht – Bildung – Arbeit. Fallstudien zur beruflichen Qualifizierung von Flüchtlingen. Karlsruhe: Von Loeper Literaturverlag.

Seukwa, Louis Henri (2013): Integration of Refugees into the European Education and Labour Market. Requirements for a Target Groups Oriented Approach. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag.

Seukwa, Louis Henri (2014): Soziale Arbeit mit Flüchtlingen zwischen Macht und Ohnmacht“. In Maren Gag & Franziska Voges (Hg.) (2014), Inklusion auf Raten. Münster: Waxmann, S. 49-59.

Seukwa, L. H. (2006): Der Habitus der Überlebenskunst: Zum Verhältnis von Kompetenz und Migration im Spiegel von Flüchtlingsbiographien. Münster: Waxmann.

Weiser, Barbara (2016): Sozialeleistungen für Menschen mit einer Behinderung im Kontext von Migration und Flucht. Eine Übersicht zu den rechtlichen Rahmenbedingungen. Hamburg: passage gGmbH.

Bilaga:

Passage hanterar också “Hamburg Refugees and Migration Network” (www.vernetzung-migration-hamburg.de) och är kopplad till många myndigheter och aktörer inom utbildning och rådgivning och andra institut och organisationer inom migrationsområdet:

Agentur für Arbeit [Arbetsförmedlingen]

Jobcenter team.arbeit.hamburg [jobcenter]

Behörde für Inneres und Sport [Inrikesministeriet]

Ausländerbehörde [Utlänningsregistret]

Behörde für Schule und Berufsbildung [Skolverket och yrkesutbildning]

Hamburger Institut für Berufliche Bildung [Hamburgs institut för yrkesutbildning]

Behörde für Arbeit, Soziales, Familie und Integration [Arbetsministeriet, Socialpolitik, Familj och Integration]

Bezirksämter (Integrationsfachstellen) [Distriktskontor - avdelningar för integration]

Senatskanzlei (Unterstützung für den Bürgermeister) Senatskansliet [(stöd till första borgmästaren)

Bildungsträger im Bereich der Beratung und Beruflichen Bildung [Institut inom rådgivning och yrkesutbildning]

Migrantenselbstorganisationen [Migrerande självorganisation / Gemenskapsorganisationer]

Wirtschaftsbetriebe [Företag]

Handelskammer [Handelskammaren]

Handwerkskammare [Hantverkskammaren]

KAPITEL 4

SPANIEN

Avsnitt 1 Statistik

Spanien är ett av EU-länderna med färre asylsökande trots det faktum att det är ett sydligt EU-land med breda gränser till tredjeländer². Jämfört med länder som Tyskland, Sverige eller till och med Frankrike, är antalet mycket begränsat.

Nedanstående diagram visar den knappa acceptansen av asylansökningar från den spanska regeringen: endast **220 personer** fick ”flyktkort” och endast **800** hade tillgång till subsidiärt skydd under 2015. Dessa siffror är ännu lägre än de från 2014. Trots att 2015 och 2014 års antal är högre jämfört med de föregående åren, ligger de fortfarande långt från det internationella genomsnittet på 60 % när det gäller beviljade asylförfrågningar.

Historical series of the international protection petitions resolutions in Spain

År	Behandlade ansökningar	Beviljade asylansökningar	Beviljade subsidiära skydd	Beviljad asyl p.g.a. humanitära skäl	Ansökningar som fått avslag	% Ansökningar som beviljats
2015	3.240	220	800	0	2.220	31,48 %
2014	3.620	385	1.200	0	2.035	44 %
2013	2.365	205	325	5	1.835	22,61 %
2012	2.202	220	298	13	1.680	23,79 %
2011	3.141	326	670	18	1.979	32,99 %
2010	2.840	260	565	20	1.995	29,75 %
2009	2.795	179	162	8	2.446	12,84 %
2008	2.656	151	110	16	2.379	10,42 %

Källa: Eurostat 2015

It is important to remark this situation in relation with the changes experienced in 2015 due to humanitarian crisis derived from the Syrian war and the Ukrainian armed conflict.

The number of asylum seekers arriving to Spain during this year was the highest ever registered: **14.881**, -out of which **9.054 were men** and **5827 were women**-. In 2016 the situation was very similar with **16.435** international protection petitions.

Det är viktigt att notera denna situation i förhållande till de förändringar som skedde under 2015 på grund av den humanitära krisen i Syrien och den väpnade konflikten i Ukraina.

² På grund av halvön och att de två spanska territorierna som är belägna i afrikanska kontinenten, Ceuta och Melilla, båda gränser till Marocko.

Antalet asylsökande som anlände till Spanien under detta år var det högsta som någonsin registrerats: 14 881, varav 9054 var män och 5827 kvinnor. 2016 var situationen liknande 16 435 internationella skyddsansökningar.

Antal asylansökningar till spanska Migrationsverket

År	Internationella skyddsansökningar	Ansökningar gällande Dublinförordningen mottagna av Spanien	Statslösa ansökningar
2012	2588	3250	479
2013	4513	3567	1142
2014	5952	5052	1334
2015	14 887	5270	1151
2016 (*)	16 435	5672	1366

”Generalsekreterariatet för invandring och utvandring”, Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet i Spanien. (*) Data för 2016 är ännu inte fullständig.

Följande diagram illustrerar utvecklingen av situationen från 2014 till 2015 bland de mest talrika nationaliteterna som anlände till Spanien:

Antal asylsökande per nationalitet i Spanien 2014 2015³

2014		2015	
Land	Antal asylsökande	Land	Antal asylsökande
Syrien	1.681	Syrien	5.720
Ukraina	946	Ukraina	3.345
Mali	620	Palestina	805
Algeriet	309	Algeriet	675
Palestina	209	Venezuela	580
Nigeria	161	Marocko	410
Pakistan	144	Kina	250
Somalia	126	Mali	220
Venezuela	124	Nigeria	215
Irak	115	Somalia	150
Marocko	101	Kamerun	145
Afghanistan	98	Honduras	145

Source: Eurostat 2015

Statistiken visar att antalet asylsökande inte bara från Syrien och Ukraina, utan även från Palestina, Algeriet och Venezuela ökade från 2014 till 2015. Ansökningar från Kina ökade för första gången och andra som de från Mali minskade. Icke-statliga rapporter visar en minskning av ansökningar från länderna söder om Sahara i samband med avslag på ansökningar och den restriktiva politik som den spanska regeringen tillämpat vid gränskontroller i städerna Ceuta och Melilla.

³ Eurostat 2015: <http://www.accem.es/es/en-detalle/refugio/refugiados-datos-espana-y-ue>.

Avsnitt 2 Det spanska asylsystemets egenskaper

Asylsystemet i Spanien började med första ”Lagen om flyktingar och asylsökande” 1984⁴. Efter en lagstiftningsreform som genomfördes 1994 antogs en ny lagstiftning 2009: ”Lag 12/2009”, den 30 oktober, som reglerar rätten till asyl och subsidiärt skydd sen dess. En intressant aspekt av denna lag är att den inkluderade möjligheten att söka asyl på grund av kön. I många fall användes jämställdhetsfrågor i fråga om att vara en ”särskild social grupp”, så att den kunde ingå i de krav som erkänns av Genèvekonventionen 1951.

Denna lag aktualiserade också spansk lagstiftning till det gemensamma europeiska asylsystemet och eliminerade samtidigt möjligheten till att göra ansöka om asyl på spanska ambassader. Numera behöver det spanska asylsystemet fortfarande införliva de senaste EU-direktiven om asyl.

Behörigheterna för att genomföra denna lagstiftning fördelas mellan Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet och Inrikesdepartementet. Det första ansvarar för att organisera och förvalta asylsystemet när det gäller mottagning och integration av asylsökande och flyktingar. Detta uppdrag utvecklas tillsammans med icke-statliga organisationer. Departementets roll genom sitt generaldirektorat för migration främjas antingen direkt - särskilt i den så kallade mottagningsfasen - eller genom finansiering av icke-statliga organisationer som är specialiserade på asyl i mottagningsfasen och i integrationen .

Inrikesdepartementet ansvarar för handläggningen av asylansökningarna. Beviljande eller avslag på var och en av dem görs av Migrationsverket ”O.A.R.”. De har också ansvar för att genomföra de nödvändiga processerna i samband med godkännandet som att tillhandahålla ”flyktingkortet” och ge tillgång till uppehålls- och arbetstillstånd m.m. och den bit som rör avslagen. Det samrådande organ som ansvarar för det slutgiltiga beviljandet eller avslaget för varje ansökan är ”Interministeriella kommissionen för asyl och flyktingar”, ”C.I.A.R.”. Flera departement ingår i denna kommission bundna till ”Inrikesdepartementet: Utrikesdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet, Justitiedepartementet, Hälsovårdsmyndigheten, Socialtjänsten och Jämställdhetsmyndigheten” .

Enligt sociala enheter och det civila samhället är det spanska asylsystemet ett mycket styvt, eftersom det inte innehåller den nödvändiga flexibiliteten för att ge ett god hjälp i de olika situationer som flyktingar och asylsökande erfar.

Som tidigare nämnts var antalet ansökningar som beviljades 220 med ”flyktingkort” och 800 med subsidiärt skydd, jämfört med de som gjordes under 2015, 14 881, var de extremt fåtaliga. Det betyder att upp till 13 861 fick sina ansökningar avslagna. Om man jämför statistik från 2014 och 2015 ökade andelen personer som fick avslag på internationellt skydd, från 56,14 % 2014, till 68,52 % 2015⁵. Med andra ord avslogs sju av tio ansökningar 2015⁶. Eftersom de flesta av ansökningar under det här året ägde rum vid Ceuta och Melillas gränskontroller, gick sökandena inte ens in i Spanien. Men för de som ansökte om asyl väl på spansk mark, antingen via inresa med ett turistvisum eller genom en ”oregelbunden situation”, fick ansökningar som avslagits två konsekvenser. En av dem var kravet av att lämna landet, antingen genom de utvisningsprogram som leddes av icke-statliga organisationer och finansierades av staten eller på egen hand. Den andra var valet att bli kvar i Spanien i en ”oregelbunden situation”, det vill säga som en ”oregelbunden invandrare”. I det här fallet kunde personen eller familjen tvingas lämna landet om

⁴ Lag 5/1984 från den 26 mars, som reglerar asylrätt och flyktingstatus.

⁵ 2016 Report: Situation of refugees in Spain and Europe. Executive Summary, CEAR, 2016.

⁶<https://www.cear.es/reubicados-reasentados-las-claves-para-hablar-sobre-la-situacion-de-los-refugiados-en-espana-y-europa/>

polisen identifierade dem. De kunde dock också förbli gömda i tre år och sedan begära uppehållstillstånd enligt utlänningslagen⁷.

När det gäller **vidarebosättning och omlokalisering** åtog sig Spanien att vidarebosätta 1449 av 22 504 asylsökande och att omlokalisera 14 931 av 160 000 asylsökande⁸, enligt EU-avtalen i juli och september 2015. I slutet av december 2016 omlokaliserades endast 609 asylsökande från Italien och 289 vidarebosattes från Turkiet och Libanon, 717 syrianer, 117 irakier och 64 eritreaner⁹.

Nedanstående diagram illustrerar olika sätt att ansöka om internationellt skydd i Spanien¹⁰.

Var man kan ansöka om internationellt skydd:

- Vid en spansk gränskontrollpunkt om du kommer till Spanien och inte har rätt att komma in.
- På Migrationsverket (OAR)
- På Migrationskontoren
- På auktoriserade polisstationer specialiserade på invandrings- och asyltjänster
- Vid "Utlänningars interneringscenter" (CIE)

När man ska söka internationellt skydd:

- På spansk mark 1 månad¹¹ efter att man kommit in i Spanien eller sedan situationen motiverar att asylansökan sker.

Procedureernas faser

- Fas 1.- *Behandling av ansökan*

- Ansökningar på spanska mark: beviljande eller avslag på 1 månad. Vid avslag bör personen lämna landet om han / hon inte har tillstånd att stanna kvar i Spanien. Avslag kan överklagas i domstol.
- Ansökningar vid gränskontrollpunkter: Inträde eller avslag på 4 dagar. Vid avslag kan överklagande göras och myndigheterna måste fatta ett slutgiltigt beslut inom 2 dagar. Om man också nekas vid detta måste man lämna landet. Detta beslut kan också överklagas i domstol.
- Ansökningar vid "Utlänningars interneringscenter" (CIE) liknar det som gäller vid kontrollpunkter.

- Fas 2.- *Stödberättigande*

- **Behandling av ansökan vid kontrollpunkter eller på spanska mark: de analyseras djupare innan ett slutgiltigt beslut fattas. Myndigheterna har 6 månader på sig i och 3 månader i de fall som stämplas som brådskande¹².**

⁷Enligt Lag 4/2000 från den 11 januari kan utlänningslag styrka att de har bott tre år i Spanien och har tillräckligt med ekonomiska medel, avtal, besparingar eller särskilda situationer som anges i denna lag, och begära uppehållstillstånd genom denna så kallade "bosättning", ett alternativ som lagliggör situationen för illegala invandrare. Familjeband kan enligt denna lag också betraktas som ett sätt att legalisera sin situation.

⁸<https://www.cear.es/reubicados-reasentados-las-claves-para-hablar-sobre-la-situacion-de-los-refugiados-en-espana-y-europa/>

⁹ <http://www.expansion.com/economia/politica/2016/12/31/586796c546163f73568b45f1.html>

¹⁰ <http://www.interior.gob.es/documents/642012/1557834/10971.pdf/6b313dab-c420-4ca8-b645-536af49721de>

¹¹ Tillämpningen av detta kriterium är ganska flexibel i daglig praxis. Myndigheter tillåter att ansökningar lämnas senare än just den månaden.

¹² Praxis är följande: asylsökande beviljas ett "rött kort" när deras ansökan om internationellt skydd slutgiltigt behandlas. Under tiden och tills CIAR-departementet för asyl och flyktingar fattar ett slutgiltigt beslut att bevilja eller avslå det internationella skyddet, kommer det här röda kortet att förnyas var sjätte månad. Från dag 181 ger det röda kortet också arbetstillstånd i Spanien.

- Myndigheterna har skyldighet att informera om eventuella förseningar när 6 månader gått.
- Om det slutgiltigt beslutet är ett beviljande får personen att få flyktingstatusen subsidiärt skydd.
- Om det slutliga beslutet är ett avslag på ansökan, måste personen lämna landet, om inte han / hon har tillstånd att stanna kvar i Spanien. Detta beslut kan överklagas i domstol.
-

Det "röda kortet", "flyktingkortet" och det "subsidiära skyddskortet"

- Det "röda kortet". – Ges till asylsökande i ansökningsprocessen om deras ansökan inte avslås. Det ger uppehållstillstånd. När 6 månader gått sedan ansökan av det röda kortet, ges arbetstillstånd om myndigheterna inte har analyserat färdigt fallet och beslutet slutgiltigt fattats med beviljande eller avslag¹³.

- "Flyktingkortet". - Beviljas asylsökande efter ansökningsprocessen och när de beviljas flyktingstatus. Ger både uppehålls- och arbetstillstånd.

- Det subsidiära skyddskortet. - Beviljas asylsökande efter ansökningsprocessen och när de beviljas subsidiärt skydd. Ger både uppehålls- och arbetstillstånd.

Internationella skydds rättigheter

- Ingen deportering till ursprungslandet

- Upphålls- och arbetstillstånd

- Identitetskort och slutligen resetillstånd

- Omedelbar familjeåterförening

- Tillgång till offentlig arbetsförmedling, utbildning, vård, bostad, sociala tjänster, program för personer som utsätts för könsvåld, social trygghet, integrationsprogram, yrkesutbildning och praktik, och erkännande av akademiska och yrkesmässiga behörigheter.

- Tillgång till särskilda integrationsprogram och frivilliga program för återvändande

- Minskning av tidsperioden det tar att få den spanska medborgarskapet

Sociala program för asylsökande

- Grundläggande behov är täcks

- Arbetstillstånd efter 6 månader under ansökningsprocessen när ett slutgiltigt beslut inte fattats av myndigheterna

- Offentliga sociala och hälsovårdstjänster samt utbildning.

Avsnitt 3 Stödprogram för asylsökande och flyktingar

Introduktion och allmänna egenskaper för programmen

Program som inriktas på integrationen av asylsökande och flyktingar kallas "*Program för socialt ingripande*". De har tre gemensamma egenskaper:

- De är organiserade i tre faser: mottagning, integration och självförsörjning.

¹³ Enligt intervjuerna för denna rapport är denna situation ganska vanlig. Myndigheterna tar mer än 6 månader på sig att fatta sitt slutliga beslut i många fall. Människor kan därför ha kvar det röda kortet mer än två år. Denna fördröjning i förhållande till deras administrativa situation har emellertid viktiga konsekvenser för deras liv eftersom de kan konfrontera det slutliga avslaget efter att ha gått igenom en integrationsprocessen i värdlandet.

- De arbetar med ett tvärvetenskapligt tillvägagångssätt.
- De arbetar med individuella införingsrutiner för varje person.

Sedan 2014 är de organiserade enligt olika faser: mottagning, integration och självförsörjning. Asylsökande kommer gå igenom dessa under de första 18 till 24 månaderna från deras ankomst till Spanien. Det kan därför hävdas att programmen är strukturerade för att ge gott resultat i följande steg inom asylansökningsprocessen:

- Fas I. - Mottagning. - Den här fasen tar upp till 6 månader, och 9 månader för de mest utsatta fallen. Det börjar när ansökan eller asylansökan når spanska Migrationsverket (OAR) från Inrikesdepartementet. Under denna fas har asylsökande möjlighet att delta i så kallade "mottagningsprogram" som innehåller olika program / åtgärder. De viktigaste är rättshjälp, vård, sociala frågor, boende och språkutbildning.

- Fas II. - Integration. - Denna fas tar upp till 6 månader. Den typ av åtgärder som initieras i första fasen fortsätter här för att hjälpa asylsökande att utveckla de färdigheter och förmågor som krävs för att kunna leva på egen hand. Deltagarna får också ekonomiskt stöd och tillgång till utbildning och kompetensutveckling för att uppnå social integration och kunna söka jobb.

- Fas III. - Självförsörjning - Denna fas tar upp till 6 månader. Utbildningen fokuserar på att utveckla nödvändiga färdigheter för att kunna få sysselsättning. Juridiskt och socialt bistånd bibehålls, men minskas gradvis. Boende likaså. Beroende på individuella flyktingars situationer kan biståndet förlängas ytterligare 6 månader.

Före 2014 var systemet mer flexibelt tidsmässigt. Finansiering från Arbetsmarknads- och Socialdepartementet är nu organiserad i enlighet med denna nya struktur, som inte alltid är anpassad efter asylsökandes behov, speciellt när det gäller barnfamiljer och personer i en mer utsatt situation p.g.a. bristande kompetens, språkkunskap, trauma etc.

Asylsökande och flyktingar kan få tillgång till befintliga program i någon utav av faserna.

- **Det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet.** - Samarbeta och ett tvärvetenskapligt förhållningssätt till det sociala ingrepp som genomförs för att hjälpa asylsökande och flyktingar är en gemensam metodisk aspekt.

Därför bör den här funktionen beaktas när man talar om hälso- eller sysselsättningsprogram. Biståndet kan vara specifikt i ett visst område, upprättat av en yrkesman från det juridiska, hälso-, psykosociala eller psykologiska området, men det ingår i en övergripande strategi.

- **Den individuella införingsplanen.** - Åtgärder som genomförs i de olika programmen är organiserade enligt ett individuellt stöd som tar hänsyn till varje enskild persons specifika situation och behov. Tillgång till de olika programmen som implementeras därför i enlighet med varje persons omständigheter och de mål som föreslås tillsammans av det tvärvetenskapliga laget och personen för att främja hans eller hennes integration, integration och självförsörjning.

När vi hänvisar till de program som riktas till asylsökande och flyktingar talar vi om de åtgärder som utvecklas av sociala enheter och icke-statliga organisationer. Även om vissa tjänster tillhandahålls av andra enheter, både offentliga och privata, t.ex. offentliga sjukhus eller privata företag som skriver kontrakt med flyktingar, är det främst de icke-statliga organisationerna som samordnar och utvecklar ramarna och huvudåtgärderna för dessa andra aktiviteter.

En av de viktigaste aspekterna i den spanska situationen är uppkomsten av samhällsnät (självstyrda nätverk, icke-formella organisationer) inriktade på att hjälpa flyktingar, ge dem rådgivning, socialt stöd, fickpengar, stabilt boende och rättshjälp.

De följande kapitlen illustrerar egenskaperna hos de olika projekt som riktas till asylsökande och flyktingar.

Avsnitt 4 Sociala stödprogram

Sociala enheter och icke-statliga organisationer som arbetar med asylsökande och flyktingar delar vanligtvis in sina aktioner och program i två områden: området för ”**förespråkande**” och området för **socialt bistånd** riktat till dessa grupper. Sociala program skulle således vara en del av biståndsgrenen. De kan bestå av informations- och rådgivningstjänster och psykosocialt och psykiskt bistånd till asylsökande och flyktingar. Följaktligen består den grupp av yrkesverksamma inom denna typ av program främst av advokater, socialarbetare och psykologer.

Professionella hjälper till under de tre ovannämnda faserna. Eftersom den implementerade metoden bygger på en helhetssyn, är alla insatser sammanlänkade: boende, asylansökan, familjeåterförening, språkutbildning, yrkesutbildning, vård och utbildning m.m.

Familjeåterförening

Familjeåterförening är inte möjlig för en person som är godtagen som asylsökande men inte fått sitt ”flyktingkort” godkänt. Varje familjemedlem gör asylansökan individuellt och när de godtas kan de meddela att deras släktingar redan befinner sig på spanska mark. Endast de som redan har beviljats med flyktingstatus eller subsidiärt skydd kan begära direkt familjeåterförening.

Boende

Boende finns i **den inledande fasen eller mottagningsfasen** både i mottagningscenter och lägenheter. Migrationsverket deltar i denna fas med fyra flyktingmottagningscenter¹⁴, ”CAR”, som ligger i provinserna för Madrid (2), Valencia och Sevilla. Migrationsverket tillhandahåller också finansiering för mottagningscenter och lägenheter som förvaltas av olika icke-statliga organisationer som är specialiserade på asylområdet. Det är möjligt att förlänga denna period till 9 månader för de mest utsatta fallen.

Den **sekundära fasen eller integrationsfasen** är en övergångsperiod som inkluderar boende och annat ekonomiskt stöd till asylsökande så att de kan hyra en lägenhet tillsammans med andra kollegor eller med sina familjer. Vid den här fasen kommer de att ha ett arbetstillstånd, antingen som asylsökande med det ”röda kortet”, beviljad flyktingstatus eller subsidiärt skydd. Idealt sett kommer de att förvärva eller redan ha förvärvat kompetenser för att kunna söka jobb, både praktik- och språkmässigt.

Tredjefasen eller självförsörjningsfasen börjar när personen kan klara sig själv, har ett arbetstillstånd och ett jobb. ”Företag för social integration” är viktiga för att underlätta för asylsökande på den spanska arbetsmarknaden. Särskilt ekonomiskt stöd i denna fas minskar. Icke desto mindre kan asylsökande och flyktingar (som tidigare nämnts, kan de antingen redan ha flykting- eller subsidiär

¹⁴ <http://extranjeros.empleo.gob.es/es/ProteccionAsilo/car/>

skyddsstatus eller inte) kunna få tillgång till andra sociala tjänster och ekonomiska bidrag som tillsammans med deras jobb gör att de kan vara ekonomiskt oberoende.

Men även i detta fall är tillgång till bostäder extremt svårt, på grund av hyreskraven. På grund av lagstiftningen begär hyresvärdar vanligen att man uppvisar ett löneunderlag och betalar en eller två månader i förskottshyra. Förhandlingar med hyresvärdar om denna fråga nuförtiden, även för de sociala enheterna, rapporteras vara mycket tuffa. Priserna är också mycket höga - minimilönen är 707,70 € och en genomsnittlig hyra för en 2-rums lägenhet i storstäder som Madrid eller Barcelona är ca 700 € -. Det civila samhällets solidaritet i denna känsliga fråga har väckts. Medborgarna hjälper asylsökande och flyktingar i denna fas, ger rum på sina egna bostäder eller hyr ut lägenheter eller rum till ett lågt pris (se Avsnitt 9).

Bristen på härbärgen och lägenheter inom mottagnings- och integrationsnätet gör övergången mellan faser, särskilt när det gäller självförsörjning lite komplex. Det har många implikationer för integrationsprocessen, eftersom den tid som behövs för att undvika en otrygg självförsörjning skiljer sig från det som föreslagits av systemet, vilket också är direkt relaterat till de knappa resurser som finns tillgängliga. Återigen är det civila samhällets solidaritet något som hjälper till att lösa den här situationen.

Avsnitt 5 Hälso- och sjukvårdsprogram

Asylsökande har tillgång till det nationella sjukvårdssystemet från deras ankomst till Spanien. Självständiga samhällen ansvarar för att ge denna tillgång på inom sina områden. Trots att tillgången är allomfattande kan det ta upp till två månader innan ansökningen av ”sjukvårdskortet” går igenom. Under denna period är tillgången garanterad men det finns ingen skyldighet att inneha vårdhistorik från en person som anses vara "tillfällig bosatt" under tiden¹⁵.

De icke-statliga organisationerna och de sociala enheter som arbetar med asylsökande och flyktingar hjälper dem att få sitt ”sjukvårdskort” och fungerar som medlare mellan dem och lokala vårdenheter och sjukhus.

När det gäller specialiserat bistånd har dessa enheter särskilda metoder och specialister för att ge psykiskt stöd till asylsökande och flyktingar. Dessa yrkesverksamma är speciellt utbildade i traumaterapi för offer av tortyr och andra kränkningar av de mänskliga rättigheterna. De metoder som följs hjälper processen av identifiering, analys och återhämtning som personen går igenom.

Specialiserade tjänster inkluderar de som riktar sig till kvinnor som drabbats av människohandel. Det nya protokollet tillsammans med erfarenheterna från kvinnoorganisationer och enheter som arbetar inom detta område gör det möjligt att upptäcka kvinnor och flickor som inte alltid identifieras som asylsökande eller flyktingar i ett tidigt skede.

I varje enskilt fall tillhandahålls psykologiskt stöd i någon av faserna i integrationsprocessen och andra vårdtjänster kontaktas vid behov.

Enheterna anser inte bara den individuella psykologiska terapin som ett medel för att främja människors motståndskraft och / eller återhämtning från trauman. Det finns också ett psykosocialt tillvägagångssätt i deras arbetsmetoder som omfattar aspekter som boende, mottagningscentra, lägenheter etc., assistans från advokater, socialarbetare etc. Hela det sociala ingripandet är organiserat på ett sådant sätt att den professionella inställningen till asylsökande och flyktingar innefattar särskild utbildning i psykologiska och psykosociala färdigheter.

---

¹⁵ Belägg för detta hänvisas till den självständiga regionen Madrid.

Avsnitt 6 Utbildnings- och yrkesutbildningsprogram

Utbildning omfattar det pojkarna och flickor under 18 år de vuxna. Det är en rättighet för barn under 18 år att få tillgång till utbildning. Icke-statliga organisationer försöker se till att barn och ungdomar går i skolan eller gymnasiet så snart som möjligt. Vissa enheter påpekar att denna tillgång aktiveras inom en period på mindre än 90 dagar eftersom deras asylansökan mottagits. Utbildning för vuxna och även för barns börjar med språkinläring från deras deltagande i fas I-åtgärderna och programmen. Språkutbildningar är fundamentala för integration, självständighet och för att kunna hitta ett jobb. Men språk är också fundamentalt i det första skedet. Även om enheterna också räknar med ett team av översättare och tolkar som hjälper asylsökande och flyktingar innan dom kan spanska bra, speciellt i rättsliga- och sjukvårdssituationer i början, är språkinläring självklart uppmuntrad och främjad. Språklärarnas team är består av personal och volontärer. Finansiering för att förbättra sakkunskapen i spanska har förbättrats på senare tid.

Utbildning för barn och språkinläring är åtgärder som påbörjas så snart som möjligt inom fas I. Utbildning av barn är kan störas genom de olika faserna i asylprocessen, till exempel att man måste flytta från ett samhälle till ett annat och därmed från en skola till annan.

Yrkesutbildningsprogrammen börjar mellan slutet av fas I och fas II, alltså när migranterna kan förstå och kommunicera på språket tillräckligt för att följa denna typ av utbildning.

Yrkesutbildning anordnas via olika enheter som tillhandahåller denna tjänst. Trots att allmän praktik uppmuntras finns det finansiella hjälpmedel för att möjliggöra tillgång till privat praktik när det är lämpligt i enlighet med varje enskild situation.

Frivilligorganisationer hävdar att även om det inte finns någon särskild statistik för asylsökande och flyktingar är det ganska vanligt att de har sekundärutbildning eller universitetsexamen, eftersom de ofta begärde omvandling av deras examensbevis.

Asylsökande intervjuade för denna studie inkluderade tre mycket olika profiler: en afghansk kvinna om inte studerat som nu arbetar som kock och går i grundskolan; en syrisk man, grafisk formgivare som började arbeta som kock i Damaskus när kriget började och sedan fick praktik som kock under sin mottagningsfas i Spanien och arbetar nu som sådan. Slutligen, en mexikansk man, advokat, som genomförde flera utbildningar inom redovisning och företagsadministration och nu arbetar administrativt.

Avsnitt 7 Arbetsmarknadsprogram

Språkutbildning och yrkesutbildning tros kunna främja social inkludering och är även nödvändigt för att asylsökande ska kunna integreras och arbeta och bli ekonomiskt oberoende.

Asylsökandes tillgång till anställning är endast möjlig efter sex månader, dag 181, när man bott i Spanien och är i asylansökningsprocessen och myndigheterna inte fattat något slutgiltigt beslut angående beviljande eller avslag på asylansökan. Det innebär att asylsökande som redan beviljats med det så kallade "röda kortet" med ett tillfälligt uppehållstillstånd nu har ett arbetstillstånd.

Tillgång till offentliga arbetsförmedlingskontor är dock endast beviljad personer som redan har "flyktingkort" eller ett subsidiärt skyddskort.

Samtidigt gör situationer som asylsökande står inför med integrationsprocessen och utvecklandet av ett nytt liv i Spanien, ibland det svårt för dem vara redo att komma in på arbetsmarknaden. Deras

möjligheter att hitta jobb beror på de språkliga kompetenser som förvärvats, tidigare utbildning och praktik samt den som gjorts i värdsamhället och även efterfrågan på marknaden.

I samband med detta bör man ta hänsyn till två faktorer: social och psykologisk sårbarhet och den tid som krävs i varje enskild situation. Hårdheten på den spanska arbetsmarknaden och företag som försvagats p.g.a. den ekonomiska krisen och hög arbetslöshet är ytterligare ett problem.

Icke-statliga organisationer som arbetar med asylsökande och flyktingar försöker på flera sätt främja integrationen på arbetsmarknaden. ”**Företag för social integration**” är ett av dem. Denna typ av företag spelar en nyckelroll för att underlätta asylsökandes och flyktingars process att bli ”anställbara” på samma villkor som inhemska arbetare. ”Företag för social integration” omfattas av lag 44/2007. Frivilligorganisationer som arbetar med personer med risker när det gäller social integration är beroende av dessa typer av enheter. Vissa har till och med skapat egna ”företag för social integration”, som ett sista steg efter yrkesutbildningsvägen. Det gäller enheter som den ”Spanska kommissionen för flyktingar”, CEAR. Denna icke-statliga organisation har skapat ”**Causas CEAR**”, ett företag för social integration som tillhandahåller sysselsättning för asylsökande inom hotell och catering sektorn. När de är utbildade tillhandahåller de som anställda cateringtjänster i mottagningscentraler för asylsökande, såsom Getafe-Madrid och Cullera-Valencia-mottagningscentra, (CAR) - och i privata affärer, t.ex. hos en konsultbyrå. Erbjudande och efterfrågan på tjänster för asylsökande uppfylls och kandidater fås tag i bland asylsökande i stället för att anställas på annat håll.

Tillsammans med organisationer för social integration kontaktas de offentliga arbetsförmedlingarna av icke-statliga organisationer för att assistera och hjälpa flyktingarna i deras process att få ett vanligt arbete. Förmedling med företag görs även för att få fram praktikplatser och fullständig integration i arbetsmarknaden för asylsökande och flyktingar. Ökat medvetande satsas också på för att informera företag och chefer om situationen för asylsökande och för att förhindra diskriminering.

Arbetsförmedlingstjänster som tillhandahålls av icke-statliga organisationer är inte bara tillgängliga för de asylsökande som följer de tre etapperna i processen, utan för alla av dem, om de har haft kontakt med icke-statliga organisationer eller sociala tjänster före eller inte, när som helst. Särskilda sätt att sprida dessa tjänster har skapats för att nå så många som möjligt. Det är fallet med webbplatsen www.redariadna.org. **Red Ariadna** ger särskild information om arbetsmarknadsintegrationen för asylsökande och flyktingar: lagstiftning och tjänster tillgängliga för asylsökande och flyktingkontakter hos enheter och icke-statliga organisationer som arbetar inom detta område, specifik information till företag etc.

Avsnitt 8 Utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår flyktingar

Både icke-statliga organisationer och den spanska myndigheter tillhandahåller utbildningsprogram för yrkesverksamma som bistår asylsökande och flyktingar. Det är inte ett obligatoriskt krav. Trots detta gör specialiserade icke-statliga organisationer (förutom specialiserade anställda yrkesverksamma: jurister, psykologer och socialarbetare med bakgrundskunskap i asyl, könsfrågor, mänskliga rättigheter etc.) regelbundna utbildningar för att förbättra och uppdatera sina kunskaper och kompetenser för deras dagliga arbete med asylsökande och flyktingar.

Arbetsmarknadsdepartementet tillhandahåller också utbildning för personal som specifikt arbetar med asylsökande och flyktingar hos Migrationsverket. Även ”Departementet för asyl och flyktingar”, O.A.R., som står under inrikesdepartementet, utbildar sin personal.

Avsnitt 9 Medborgarnätverk och lokala nätverk

Den så kallade flyktingkrisen har uppmuntrat spanska medborgares solidaritet med asylsökande och flyktingar. Tillsammans med det politiska stöd som de kommunala myndigheterna¹⁶ visar från olika städer i Spanien har medborgare skapat egna sociala nätverk och strategier för att delta i mottagnings- och integrationsaktiviteter som riktas mot asylsökande och flyktingar. Bristen på politiskt stöd och förseningar i de åtaganden som den spanska regeringen redan har kommit överens om är också en del av denna omfördelning och omdefiniering av roller som äger rum på den spanska offentliga, politiska och sociala arenan.

Två specifika rörelser som drivs av det civila samhället är "*Red de Acogida Solidaria*"¹⁷ och "*Bienvenidos Refugiados*"¹⁸. Bägge organisationer är sekulära nätverk som drivs av medborgare och bygger på volontärarbete och donationer. Som nämnts i en broschyr från Red de Acogida Solidaria: "från en mänsklig synvinkel står vi tillsammans med människor som flytt från krig, åtal, hunger etc. Från politisk synpunkt fördömer vi bristerna i asyl- och flyktingpolitiken, både i vårt land och i Europeiska unionen och vi uppmanar myndigheterna att erkänna och uppfylla asylsökandes och flyktingars rättigheter".

Red de Acogida Solidaria utvecklar flera verksamheter i samband med asylsökandes och flyktingars sociala integration: mottagning vid busstationen Mendez Álvaro i Madrid, översättningsverksamhet, arbete för ökad medvetenhet i skolor och samhällen, mobiliseringsverksamhet i det civila samhället, hjälp till asylsökande på spanska halvön och samordning med grupper på nationell och internationell nivå.

Bienvenidos Refugiados fokuserar verksamheten i tre huvudgrenar: aktiviteter som förespråkar ökar medvetenhet, nätverkande mellan medborgare för att främja volontärarbete, lokala initiativ och ett nätverk av bostäder, lägenheter och lokaler. Slutligen direkt hjälp till asylsökande både i Spanien och i Grekland, inklusive stöd till icke-statliga organisationer och volontärer längs spanska och grekiska gränser, insamling och sändning av kläder, leksaker etc.

En sammanfattning av en syrisk flyktings livshistoria och en spansk medborgare som låter honom bo hos honom ges i slutet av detta avsnitt.

Dessa initiativ är på något sätt samordnade med specialiserade icke-statliga organisationer. Denna koppling är ny och behöver byggas upp för att möjliggöra mottagning och integration av hög kvalitet och för att undvika situationer som kan öka sårbarheten hos asylsökande. I detta avseende uppmuntrar de fackmannamässiga som intervjuats dessa nätverk men varnar även att dess finns behov av viss utbildning gällande asylsökandes situation, rättigheter etc. och att det finns ett behov av tillsyn för att förebygga fall av missbruk eller försummelse.

Ett annat sätt att interagera som vuxit på senare tid är företagens sociala ansvar genom samarbete med icke-statliga organisationer som arbetar med asylsökande och flyktingar. Information och åtgärder för ökad medvetenhet utvecklas genom "ansikte mot ansikte aktiviteter" som bidrar till att främja integration och tolerans, t.ex. urbana grönsaksodlingar där asylsökande och anställda i ett visst företag arbetar tillsammans¹⁹.

---

16 <http://www.femp.es/comunicacion/noticias/red-de-municipios-de-acogida-de-refugiados-de-la-femp>

17 <https://www.facebook.com/Red-Solidaria-de-Acogida-944398242297256/?fref=ts>

18 <https://www.facebook.com/BienvenidosRefugiados>; <https://bienvenidosrefugiados.wordpress.com/quienessomos/>

19 T.ex. - Urbana grönsaksodlingen i Getafe, CEAR. 2016 Report: Situation of refugees in Spain and Europe, CEAR, 2016.

Ett praxis exemplar av medborgerlig solidaritet

Berättelsen om Kawa

Kawa är 23 år och kommer från en stad i närheten av Aleppo, Syrien. Han lämnade sin mor och några av hans bröder / systrar i Aleppo. Han åkte till Libanon för att försöka leva och arbeta. Han har en bror som bor där. Det var svårt. Han reste sedan till Algeriet, där han stannade, ännu en gång med en annan bror, under nio månader och fick chansen att arbeta. Därefter åkte han till Marocko med planen att nå Europa. Han försökte korsa gränsen 27 gånger. När vi äntligen gjorde det tillbringade han de mest hemska 23 dagarna av sitt liv i "Immigrationscentret för temporär vistelse i Melilla City" (CETI), varefter han överfördes av spanska myndigheter till Malaga City, på spanska halvön. Tre icke-statliga organisationer tog tio av de trettio asylsökande som anlände tillsammans med honom och överförde dem till olika spanska städer. Hans tillfälle ägde rum via CEAR, hans stad; Madrid. Han tillbringade 10 månader i "Getafe City Reception Center", lärde sig spanska och gick yrkesutbildningslektioner i två olika sektorer: lagerhantering och matmanipulation. Han gick kundtjänstutbildning via en annan enhet och fick sedan praktik i en månad hos en klädkedja. Under tiden hade han gått igenom "andra fasen", att leva på egen hand en lägenhet med några rumskamrater. Han hade tillgång till lite hjälp för att betala hyran och han fick arbete på en Kebabrestaurang tack vare en vän. När subventioner för denna andra fas avslutades slogs han av det faktum att han inte hade möjlighet att vara ekonomiskt självförsörjande än. Han pratade med psykologen om sitt fall på CEAR. Hon introducerade honom till Javier, som skulle bli hans rumskompis och hyresvärd.

Javiers berättelse

Javier är 50 år gammal och kommer från Madrid. Han bor med sin 14-årige son i sin tre-rumslägenhet i ett område beläget i centrala Madrid. När han hörde om det kriget i Syrien och de civila flyktingarna beslutade han att han behövde hjälpa på något sätt. När han fick veta att asylsökande kunde komma till Spanien kontaktade han Madrids kommunfullmäktige för att fråga vad han kunde göra. Han fick inte ett tydligt svar.

Javier har en låg inkomst och trodde att det enda han kunde bidra med var ett rum i sin lägenhet. Javier är vän till CEAR-psykologen som hjälpte Kawa. Han pratade med henne och berättade om sitt rum och hans vilja att göra något, på något sätt. Hans psykologvän berättade då för honom om de olika sätt som medborgare hjälper icke-statliga organisationer och om Kawa.

Kawa och Javiers berättelse

CEAR-psykologen, Kawa och Javier träffades två gånger så att Kawa och Javier fick lära känna varandra och bestämma om Kawa skulle kunna bo hemma hos Javiers. De har nu bott tillsammans i över ett år.

Kawa jobbar i en av CEAR:s lokaler som vaktmästare / portvakt. Han fortsätter att studera spanska och talar jättebra. Han vill också fullfölja det han gjorde när kriget började i Syrien: hans examen i engelsk filologi.

Javier är glad att han kunde "göra någonting". Den känsla av hjälplöshet han hade p.g.a. det bristande stödet och engagemanget från de europeiska regeringarna mjuknar ju för att han, som han förklarar, gör någonting trots de spanska och europeiska myndigheternas skamliga arbete. Han föreslår även att han tröstas av det faktum att han vet "var hans pengar går". Han tillhandahåller ett rum gratis och det är som att veta att hans skatt verkligen går till att hjälpa en flykting.

Javier förklarar också att det som Kawa har gett honom och hans 14 år gamla barn är mer än vad de ger honom på många sätt: vänskap, en slags "storebror" för sin son, en daglig lektion av tolerans och i slutändan ett band som kan få dem att möta Kawas familj i Syrien när kriget är över.

Eftersom han är far, tänker han mycket på Kawas mor. Han känner sig lättad av det faktum att han tar hand om en ung man på det sätt som han skulle vilja att någon annan skulle ta hand om hans son om kriget drabbat Spanien istället för Syrien.

Han säger att han praktiserar "medvetenhet" och tack vare detta, genom att göra vad vi alla kan göra för en annan människa i en utsatt situation, kan han sova.

Både Kawa och Javier insisterar på behovet av att skapa säkra flyktvägar så att civila kan fly från krigs- och konfliktzoner.

Avsnitt 10 Rekommendationer

Några förändringar, positiva och negativa, från de senaste två-tre åren rapporterades både av icke-statliga organisationer och spanska myndigheter.

Positiva nyheter:

- Förbättringen av asylansökningsprocessen gällande offer för människohandel som infördes genom "Protocol for the protection of victims of human trafficking".
- Öppnandet av myndigheten för internationellt skydd vid Melillas gränskontrollstation (Beni-Enzar), av Inrikesdepartementet 2014.
- Ceuta och Melilla blev för första gången asylansökarnas främsta ingångspunkt om man ser till antalet personer som anlänt till dessa gränsöverskridande territorier. Den viktigaste ingångspunkten för asylsökande har alltid varit Madrid och Adolfo Suarez flygplats, där ett specifikt program för asylsökandes mottagning leds av det spanska Röda Korset sedan mer än ett decennium. Frivilligorganisationer som arbetar i Ceuta och Melilla har förstärkt sina åtgärder och team för att kunna ge hjälp till det ovanliga antalet asylsökande som anlänt till dessa kontrollpunkter.

Negativa nyheter:

• Trots de icke-statliga organisationernas ansträngningar att förbättra mottagandet av asylsökande i Ceuta och Melilla är situationen fortfarande komplex och de åtgärder som den spanska regeringen har genomfört har inte gjorts så snabbt som förhållandena för familjer, barn och kvinnor skulle ha behövt, brist på plats i CETI, "Immigrationscentret för temporär vistelse"; brist på separata rum för familjer; separation av familjer, makar, barn från deras föräldrar, etc; brist på personal som väl kan ta emot asylsökande. Risken för människohandel, speciellt när det gäller kvinnor och barn, och särskilt för sexuell utnyttjande, är extremt hög enligt icke-statliga organisationer. Skillnader i beviljande av asylansökningar från syrianska medborgare och medborgare från länderna söder om Sahara etc. har också upptäckts.

• En ny lag, "Lagen om skydd för medborgarsäkerhet"²⁰, som godkändes 2015, fördöms av spanska icke-statliga organisationer som arbetar direkt med flyktingar och asylsökande som ett baksteg från mänskliga rättigheter. Denna riktlinje ändrade invandringslagen och fastställde en särskild

²⁰ Lag "Orgánica" 4/2015 från den 30 mars gällande "Skydd av allmän säkerhet", <https://www.boe.es/boe/dias/2015/03/31/pdfs/BOE-A-2015-3442.pdf>

uppsättning regler för Ceuta och Melilla som tillåter invandrare och asylsökande att återvända utan något förfarande och skydd²¹.

Slutligen, aspekter som fortfarande behöver förbättras:

- Biståndet till asylsökande i gränskontrollerna i Ceuta och Melilla och i ”CETI”, ”Immigrationscentret för temporär vistelse” behöver förbättras för en snabbare och bättre respons för att säkerställa att alla asylsökande identifieras och att alla av får ett kvalitativt och omsorgsfullt bistånd, särskilt kvinnor och barn, och särskild vaksamhet i förebyggandet och kampen mot den höga risken för människohandel som rapporterats.

- Den spanska lagen 12/2009 från den 30 oktober, som reglerar rätten till asyl och subsidiärt skydd, måste fortfarande utveckla regler som rör två viktiga aspekter: protokollet för asylansökningar i de Spanska konsulatet och protokollet för asylansökningar från ensamkommande minderåriga.

Källhänvisning:

- Se fotnoter på respektive sida.

Fältarbete:

- Spanska Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet

- Intervju med tjänsteman från Migrationsverket (kvinna)

- ”Spanska kommissionen för att hjälpa flyktingar”, ”CEAR”, mottagningscentret i Getafe, Madrid:

- Intervju med föreståndaren (kvinna)

- Intervju med flykting 1 (man)

- Intervju med flykting 2 (kvinna)

- Intervju med flykting 3 (man)

-En frivillig medborgare som ger boende och en syrisk flykting som får boende från en medborgare (män)

- Solidaritetsnätverket för mottagande av flyktingar (Red Solidaria de Acogida): ett självstyrt medborgarnätverk

---

²¹ Report: Situation of refugees in Spain and Europe, CEAR, 2016, sida 63.

Avsnitt 1 Bakgrund och statistik

Sverige har varit Europas mest välkomnande land för flyktingar under de senaste åren och har tagit emot fler flyktingar per capita än något annat land i Europa. Under 2015 sökte nästan dubbelt så många asyl jämfört med det tidigare rekordet under början av 1990-talet och Balkan krisen.

Under de senaste två åren har det funnits en stor offentlig debatt gällande flyktingintegration. Utmaningarna har varit enorma och handlingsplaner och lagar har blivit levande instrument som har fått anpassas till den nyuppkomna situationen. Den här rapporten kommer ge en kort introduktion gällande områden som juridiska och sociala stödprogram, utbildning och tillgång till arbetsmarknad, och kommer att fokusera på rekommendationer. Metoden för denna empiriska studie har varit intervjuer med en utvald grupp flyktingar samt olika representanter och intressenter som arbetar direkt med flyktingar.

Skäl för att ge asylsökande uppehållstillstånd

Sverige har undertecknat FN-konventionen om flyktingars ställning och Migrationsverket granskar varje asylansökan individuellt. I en familj kan barn ha separata och personliga skäl till asyl. Enligt svensk lagstiftning ges uppehållstillstånd till en person som är flykting i enlighet med utlänningslagen och FN-konventionen, eller till en person som behöver subsidiärt skydd enligt den svenska utlänningslagen tillsammans med EU-förordningar.

Flykting

I enlighet med FN-konventionen om flyktingars ställning, svensk lagstiftning och EU-förordningar betraktas en person som en flykting när de har välgrundade skäl att frukta förföljelse på grund av

- ras
- nationalitet
- religiösa och politiska övertygelser
- kön
- sexuell läggning
- tillhörighet till en särskild social grupp

Förföljelsen kan härröra från myndigheterna i personens hemland, men det kan också aktualiseras när myndigheterna inte kan eller vill inte erbjuda skydd mot förföljelse från personer eller grupper. En person som beviljats uppehållstillstånd som flykting kan begära att få en flyktingstatusdeklaration - en internationellt erkänd status enligt EU-förordningen och FN-konventionen om flyktingars status.

Personer i behov av subsidiärt skydd

Enligt svensk lagstiftning är en person som anses vara i behov av ett subsidiärt skydd en som

- riskerar att bli dömd till döden
- riskerar att bli utsatt för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller
- som civil, är under allvarlig risk för skada på grund av väpnad konflikt

En person som beviljats uppehållstillstånd som person med behov av subsidiärt skydd kan få en subsidiär skyddsstatusdeklaration baserat på EU:s bestämmelser för området.

Övrigt skydd

Det finns exceptionella fall där asylsökande kan beviljas uppehållstillstånd även om de inte behöver skydd mot förföljelse. Dessa fall kräver extraordinära omständigheter direkt kopplade till den sökandes personliga situation. Sådana situationer kan till exempel vara personer med mycket allvarliga hälsofrågor eller människor som utsätts för människohandel, vilket innebär att ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot Sveriges internationella skyldigheter.

Barn som söker asyl

Enligt svensk lag och förordningar måste Migrationsverket specifikt se till barnets bästa. Barns skäl för att söka asyl ska granskas individuellt av Migrationsverket, eftersom de kan ha andra eller separata skäl för att söka asyl än föräldrarna. När skälen för att söka asyl undersöks måste handläggaren anpassa undersökningen så mycket som möjligt till barnets ålder, hälsa och mognad. Under hela processen och undersökningen har barnet rätt att åtföljas av en vuxen, exempelvis en förälder eller annan förmyndare, vårdnadshavare och / eller offentligt biträde.

Särskilt utsatta grupper

År 2015 ansökte nästan 163 000 personer om asyl i Sverige. Av dessa var 35 369 ensamkommande barn, mestadels pojkar från Syrien, Afghanistan och Irak.

Ensamkommande barn är en särskilt utsatt grupp för människohandel och många barn har försvunnit efter att de anlänt till Sverige. Enligt ett uttalande från Europol år 2016 försvann nästan 10 000 ensamkommande barn efter ankomsten till EU. På grund av den ökande invandringen och flyktingströmmarna år 2015 antog Polismyndigheten en särskild handlingsplan som syftar till att stärka bekämpningen av människohandel. Planen innehåller ett antal mål gällande polisiär organisation, samarbete, metoder och kompetenser m.m.

Flyktingkrisen på den europeiska kontinenten innebar år 2015 rekordsiffror för antalet asylsökande i Sverige (162 877) och även för antalet ansökningar från syriska asylsökande (Tabell 3). Statistiken visar att en betydligt större andel av dessa asylsökande är män (70 %) (Tabell 1) och nästan två tredjedelar av sökandena är mellan 13 och 34 år (Tabell 2)³⁰. År 2015 var 1,6 miljoner av Sveriges befolkning födda utomlands, motsvarande över 16 %. Under åren 1980-2015 beviljades totalt 1 976 917 personer uppehållstillstånd av Migrationsverket, varav 514 621 uppehållstillstånd beviljades flyktingar och 109 235 beviljades år 2015.

Tabell 1: Könsfördelning asylsökande i Sverige 2015

Kön	Antal	Fördelning i procent
Män (pojkar inkluderade)	114728	70 %
Kvinnor (flickor inkluderade)	48149	30 %
Totalt antal asylansökningar	162877	100 %

Tabell 2: Åldersfördelning asylsökande i Sverige 2015

Ålder (år)	Antal	Fördelning i procent
0-6	18551	11 %
7-12	12717	8 %
13-17	39116	24 %
18-24	28920	18 %
25-34	35916	22 %
35-44	16281	10 %
45-64	9869	6 %
>64	1507	1 %
Total	162877	100 %

Tabell 3: De fem vanligaste nationaliteterna bland asylsökande i Sverige

Medborgarskap	Antal	Fördelning i procent
Syrien	51338	32 %
Afghanistan	41564	26 %
Irak	20857	13 %
Statslösa	7711	5 %
Eritrea	7231	4 %

En stor del av dem som ansökte om asyl i Sverige år 2015 var minderåriga (43 %), medan över hälften var ensamkommande. Det totala antalet ensamkommande minderåriga som sökte asyl i Sverige var 35 369. Sett till hela EU utgör denna siffra 40 procent av det totala antalet ensamkommande barn som ansökte om asyl i regionen.

Tabell 4: Ensamkommande minderåriga

Medborgarskap	Antal
Afghanistan	23480
Syrien	3777
Somalia	2058
Eritrea	1939
Irak	1097

Tabell 5: Könsfördelning bland ensamkommande minderåriga

Kön	Antal	Fördelning i procent
Flickor	2847	8 %
Pojkar	32522	92 %

Avsnitt 2 Rättsligt stöd, rättsliga processer och exempel

Migrationsverket

Migrationsverket är den myndighet som behandlar ansökningar från personer som söker flyktingstatus och skydd från förföljelse. När en flykting beviljas uppehållstillstånd i Sverige ges ekonomisk ersättning från staten till kommuner och landsting. Vid avslag är Migrationsverket aktivt involverat i verkställandet av att den enskilde att lämnar landet.

Tillgång till rättsligt biträde

Tillgång till advokat eller juridiskt biträde är i de flesta fall kostnadsfritt för asylsökande under asylprocessen. Advokaternas kompetensnivå är avgörande för utfallet av asylprocessen och ett juridiskt biträde har den tunga uppgiften att inte bara kunna visa prov på god juridisk kunskap om invandringslagstiftning och rättsstatens principer utan även bredare kulturförståelse och empati för svåra personliga situationer. Som ny i det svenska samhället är det inte lätt att förstå rättssystemet, lagar, regler och kultur, det kan ibland leda till situationer där flyktingar hamnar i domstol och behöver rättshjälp. I brottmål utses ett juridiskt biträde av statliga myndigheter för att bistå i den juridiska processen och denna tjänst är kostnadsfri för asylsökande.

Tillgång till tolk

Rätten till en kostnadsfri tolk beviljas när flyktingen står i kontakt med myndigheter, sjukvård, sociala myndigheter etc. En av de utmaningar som tolkar står inför är att förmedla kulturella skillnader. Det kan med andra ord uppstå problem när en muslimsk tolk tvingas tolka åt en muslim som konverterat till kristendomen eller när en tolk har en bakgrund i motsatt sida i en väpnad konflikt. Andra svåra situationer kan vara när en man är satt att tolka för en kvinna i känsliga fall. Flyktingar som har intervjuats under studien har berättat att tolkar vidarebefordrat känslig information till säkerhetsstyrkor i deras hemländer vilket orsakat avsevärda svårigheter för resterande släktingar i hemlandet.

Förmyndare

Förmyndarskap är ett svenskt program för att möta behoven hos bland annat ensamkommande minderåriga och flyktingar med funktionshinder. Antalet ensamkommande minderåriga med förmyndare Sverige har ökat dramatiskt de senaste åren.

Följande statistik är från Uppsala, den fjärde största staden i Sverige:

- 319 ensamkommande minderåriga 2014,
- 1358 ensamkommande minderåriga 2015
- 2233 ensamkommande minderåriga 2016

Förmyndaren fungerar som en knutpunkt för alla kontakter kring den minderårige och blir ofta det mest långvariga relationen med en vuxen under barnets första år i Sverige. Förmyndaren ansvarar för att minderåriga inte utsätts för ekonomiskt eller juridiskt missgynnande, överser boende, sjukvård, skolor och sociala tjänster samt bistår i kontakten med advokater och Migrationsverket. Förvaltaren får månadslön från kommunen för att utföra dessa uppgifter och förväntas alltid verka för den minderåriges bästa.

Ändrad ålder

Migrationsverket har under de senaste två åren ändrat åldern på cirka 5600 ensamkommande minderåriga som ansöker om asyl för en ålder av 18 år och äldre²². Som en konsekvens av besluten om ändrad ålder förlorar dessa individer rätten till en förmyndare och flyttas till flyktingförvar för vuxna. Detta påverkar dessutom deras chanser att få uppehållstillstånd negativt.

Återförening av familjer

Ensamkommande minderåriga som fått uppehållstillstånd har möjlighet att under vissa omständigheter återförenas med sin familj i Sverige. Migrationsverket och socialtjänsten har det officiella ansvaret att omlokalisera och återförening en minderårig med dess familjemedlemmar. Även om de inte har något officiellt ansvar, har Röda Korset i Sverige spelat en viktig roll när det gäller att omlokalisera släktingar och återförening familjer:

- Hanterar normalt 1500-2000 fall per år
- 2015 assisterade Röda Korset i 15000-20000 fall och antalet fortsätter att öka
- Sedan slutet av 2016 har Röda Korsets arbete även innefattat uppsökande av familjemedlemmar och släkt som försvunnit under flyktvägen.

Röda Korsets eller Rödahalvmånefederationens kontor försöker vara knutpunkten där mödrar kan få information om deras barns vistelseort och säkerhet. Ett mer effektivt och mindre riskabelt tillvägagångssätt skulle kunna vara att hjälpa föräldrarna att upprätta en plan för hur man kan hitta varandra om man separeras under flykten.

Konvertiter

Tusentals flyktingar som kommer in i Sverige har konverterat till kristendom på grund av religionsfriheten och rätten att konvertera till en annan religion. Det är oerhört viktigt att erkänna de integrationsutmaningar som de som har valt att konvertera ställts inför. Kristna konvertiter har utsatts för

---

²² <http://www.migrationsinfo.se/migration/sverige/asylsokande-i-sverige/ensamkommande-barn/>

hot i Sverige. Organisationen Open Doors har under 2017 presenterat en empirisk studie om hur omfattande och utbredda hoten har varit.

Trafficking

Förmyndare och advokater har rapporterat om vittnesmål från ensamkommande minderåriga som utsatts för våldtäkt, människohandel och övergrepp längs flyktvägen till Europa och Sverige. Svenska polisens samordnare mot människohandel, Kajsa Wahlberg, har bekräftat dessa uppgifter. Professor Fred Nyberg, UFOLD, Uppsala universitet, har rapporterat om kopplingarna mellan drogmissbruk och människohandel bland flyktingar, särskilt ensamkommande minderåriga. Enligt psykologen Niklas Möller vid Röda Korsets traumacenter i Uppsala och personal vid vårdcentraler för flyktingar, löper ensamkommande minderåriga hög risk att utsättas för övergrepp och ensamkommande har vittnat om att de sålts till prostitution under deras resa till Europa.

Exempel

När det gäller familjeåterförningsärenden, Dublinärenden och vissa andra ärenden kan flyktingar normalt inte få ett juridiskt biträde kostnadsfritt. Skandinaviska Människorättsjuristerna har dock funnits behjälpliga för sökande med juridisk rådgivning pro bono i ärenden som rör mänskliga rättigheter och trafficking. Flyktingar pekar på att rätten till utbildning och mänskliga rättigheter såsom yttrandefrihet, religionsfrihet och jämlikhet är bland de saker de uppskattat mest i Sverige.

Barnäktenskap

Under rådande svensk reglering betraktas 132 flickor under 18 års ålder som ingått äktenskap utomlands som gifta i Sverige 2017²³. Sveriges barnminister, Åsa Regnér, har dock klargjort att inget barn ska bemötas som eller anses vara gift i Sverige, så regleringarna kan komma att förändras.

Avsnitt 3 Tillgång till arbetsmarknaden

Arbetslöshet

Arbetslösheten är betydligt högre för flyktingar än för inhemska svenskar. Å andra sidan har ensamkommande minderåriga lägre arbetslöshet och lyckas integrera sig bättre än barn som kommer med sina föräldrar och andra vuxna. En stor studie genomförd vid Stockholms universitet har visat att ensamkommande barn från Afghanistan är redo för arbete tidigare än dem från andra länder.²⁴

Erkännande av betyg och examensbevis

Det är svårt för flyktingar med fackmannamässiga utbildningar att få deras examen omvandlad och erkänd i Sverige. På grund av detta är många flyktingar, som haft respekterade yrken i sina hemländer och som inte får erkännande för dessa kvalifikationer, ofta frustrerade och förvirrade när det gäller sin identitet och självkänsla.

²³ <https://www.sydsvenskan.se/2016-06-21/132-gifta-barn-i-sverige-65-i-malmo>

²⁴

http://www.su.se/polopoly_fs/1.225235.1424628185!/menu/standard/file/Ensamkommande%20barn%20till%20Sverige%20%20rapport%201.pdf

Att hitta ett arbete

Ett arbetstillstånd ingår alltid i ett uppehållstillstånd i Sverige. De flesta flyktingar får arbete genom kontakter, vänner och genom eget initiativ. Att tala svenska och ha ett svenskt körkort är vanligtvis ett krav. Arbetsgivare som anställer en person som kommit till Sverige som flykting kan få bidrag från Arbetsförmedlingen för lönekostnader, ofta mer än hälften av kostnaden i vissa program.

Avsnitt 4 Sociala program

Utbildning av yrkesverksamma

I Sverige finns det avsevärd brist på specialutbildningar för yrkesverksamma som bistår flyktingar. Det finns dock en mängd korta kurser på 1-3 dagar eller internutbildning tillgänglig. Dessa organiseras ofta av Överförmyndarförvaltningen i samarbete med olika icke-statliga organisationer som Röda Korset och Rädda Barnen. Överförmyndarnarförvaltningen tillhandahåller en obligatorisk webbaserad utbildning för alla förmyndare, åtminstone i Uppsala. Personal på vårdcentraler för asylsökande, som barnmorskor, läkare och sjuksköterskor, får regelbundet utbildning internt i Uppsala landsting.

Sociala tjänster och ekonomiskt stöd

Flyktingar som har fått uppehållstillstånd har tillgång till alla sociala tjänster i Sverige som exempelvis vård, geriatrisk vård, stöd till missbrukare, stöd och tjänster för personer med funktionshinder och stöd till enskilda individer och familjer. Ekonomiskt stöd är tillgängligt från ankomst till dess att flyktingen är självförsörjande. Att förstå reglerna och processerna för tillämpning kan till en början vara avskräckande, vari förmyndaren spelar en avgörande roll.

Det offentliga sjukförsäkringssystemet

Efter att ha fått uppehållstillstånd får flyktingar samma rättigheter som svenska medborgare till subventionerad sjukvård och tandvård inom det offentliga sjukförsäkringssystemet. De får också barnbidrag, bostadsbidrag, föräldrapenning, studiebidrag samt diverse andra bidrag. Vidare har funktionshindrade flyktingar rätt till stöd i Sverige enligt Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, på samma sätt som svenska medborgare.

Svenskt medborgarskap

Om en flykting kan bevisa sin identitet tar det normalt ungefär fem år att bli svenska medborgare och få ett svenskt pass.

Exempel

En ensamkommande minderårig som har varit i Sverige några få år har hittat ett flertal inhemska svenskar i en kyrka som han har börjat gå till regelbundet. Han firar också de flesta svenska högtiderna med sina vänner i kyrkan. Icke-statliga organisationer och många kyrkor i Sverige har tagit ett stort ansvar i stödandet av flyktingar. Kyrkorna hjälper till genom att erbjuda praktisk hjälp, mat, kläder, besök, lek för barn och har språkcaféer. Förutom den praktiska hjälpen man ger till flyktingar agerar också kyrkorna som socialt stöd genom att inbjuda till gemenskapen i församlingen.

Avsnitt 5 Utbildning

Kostnadsfri utbildning

All svensk utbildning är kostnadsfri. Svenska för invandrare (SFI) hålls på olika nivåer och även för analfabetgrupper. Vuxenutbildning erbjuder utbildning för dem som är för gamla för grundskolan och gymnasiet. Även akademiska studier i Sverige är kostnadsfria, dock väljer flyktingar med anhöriga i hemlandet att börja arbeta tidigt samt delta i yrkesutbildningar. Kvinnliga flyktingar studerar mer sällan än män vidare, på grund av kulturella skäl, eller eftersom de tar hand om barn i hemmet.

Exempel

Det finns kostnadsfria självstudieprogram för studier i det svenska språket på olika nivåer och språk på internet (digitalaspåret.se) vilka gör det möjligt att lära sig svenska även om andra alternativ inte är möjliga.

Avsnitt 6 Hälso- och sjukvård

Introduktion till svensk sjukvård

Flyktingar har samma rätt till sjukvård som inhemska svenskar. Boendepersonal och förmyndare bistår ofta flyktingen vid sitt första sjukvårdsbesök. Ett problem som är viktigt att notera är att vissa män håller kvinnor i sina familjer borta sjukvården eftersom det finns risk att de undersöks av manlig personal.

Sjukvård för flyktingar

Vårdcentralen för flyktingar i Uppsala, Cosmos, är ett exempel på ett centra som erbjuder flyktingar kostnadsfria hälsokontroller. De undersöker invandrarnas hälsa, testar för hiv, hepatit, tbc etc. och informerar dem om det svenska sjukvårdssystemet. Personal på Cosmos medger att det finns behov av att boendepersonal, förmyndare, skollärare och andra yrkesverksamma lär sig mer om smittsamma sjukdomar som hepatit och HIV med flera.

Könsstympning

Det har uppmärksammats att unga flickor könsstympas i hemlighet i Sverige alternativt skickas till sitt hemland för könsstympning. I Sverige är denna praxis dock förbjuden enligt lag.

Psykiatrisk vård

Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) riktar sig till barn och ungdomar upp till 18 år. Det finns en akutmottagning som är tillgänglig dygnet runt och har genom åren främst tagits i anspråk av självmordsbenägna. Självmord bland ensamkommande minderåriga har ökat de senaste åren i Sverige. Röda korsets traumacentra erbjuder rådgivning till traumatiserade ensamkommande minderåriga och flyktingar. För närvarande har de en väntetid på 8–10 månader. De har två traumacentra, ett i Uppsala och Göteborg. Centret i Uppsala tar emot ensamkommande minderåriga. Enligt Niklas Möller, psykolog vid traumacentret i Uppsala, är det största behovet idag att boendepersonal, familj och släktingar får

traumarelaterad utbildning för att kunna erbjuda stöd när tillgängligheten till traumacentren är begränsade.

Droger

Användandet av droger som cannabis, spice med flera har ökat de senaste åren bland ensamkommande pojkar, särskilt bland yngre i 14-16-årsåldern. Det finns behandlingscenter tillgängliga för ungdomar med narkotikaproblem, men det finns brist på tillgängliga behandlingsprogram speciellt anpassade för de yngre åldrarna.

Exempel

En ensamkommande minderårig som från barndomen hade perforerade trumhinnor fick en hörapparat. I januari 2017 togs den minderåriga hand av sjukvården som återställde den minderåriges trumhinnor utan kostnad., till stor glädje för individen och familjen. I många av exemplen på god tillämpning intygar flyktingarna att de fått ett positivt, varmt och hjärtligt bemötande som varit avgörande för upplevelsen av god sjukvård.

Avsnitt 7 Rekommendationer

Trafficking

Den svenska polisen har bekräftat att handel med ensamkommande minderåriga är vanligt förekommande, men problemets omfattning är okänd på grund av att dessa brott sällan avslöjas eller rapporteras. I detta hänseende är rekommendationer för förbättringar inom detta område följande:

- Personer som arbetar med ensamkommande minderåriga behöver vara medvetna om lämpliga steg att ta om man misstänker fall av människohandel
- Det behövs mer resurser från polisen och andra myndigheter och aktörer i det civila samhället för att hjälpa offer för människohandel
- Mer forskning om relationen mellan droger, prostitution och människohandel behövs

Attityd och bemötande

Resultatet av intervjuerna med flyktingar visar att om integrering av en flykting ska lyckas är det mycket viktigt att flyktingarna möts av kompetent personal samt samhällsmedborgare som erkänner att alla människor har lika värde och har en icke-diskriminerande attityd. Personer som kan identifiera sig med och sympatisera med flyktingarnas situation, är avgörande för en framgångsrik flyktingintegration. Det är viktigt att bygga förtroende och självkänsla, att respektera behovet av integritet och skapa ett varmt socialt klimat när man tar emot och försöker integrera invandrare. Det är viktigt att lyssna på flyktingarnas behov, men samtidigt se till att de fattar egna beslut och ger dem utrymme att förändra sin situation. Om flyktingar känner sig undantagna i det svenska samhället riskerar de att bli sårbara för rekrytering till narkotikahandel, extremism, prostitution, organiserad brottslighet och liknande.

Framtidstro

För att göra övergången och integrationen lättare för flyktingar är information om det svenska samhället, demokrati, kvinnors roll, religionsfrihet och syn på hot och våld av stor betydelse. Det finns ett behov av en bättre förståelse av religion och tro. Integration kan inte på något sätt innebära att

flyktingar borde lämna sina kulturer för att anpassa sig till den nya hemlandskulturen. Istället är det en utmärkt möjlighet att ta med det bästa från ursprungslandets kultur och det bästa från den nya hemlandskulturen. Flyktingarna behöver ett mål för de kommande åren och en framtidstro.

Bilaga: Lista på institutioner och organisationer som tillhandahållit information

Migrationsverket: www.migrationsverket.se - fakta och statistik

Barn och ungdomspsykiatri i Uppsala

Cosmos, asyl- och integrationshälsan, Uppsala, Eleonor Are´n

Hjälp till Behövande, Eva Moberg

Migrationsverket, nationell samordnare av arbetet mot människohandel, Kajsa Törnqvist Netz

Migrationsverket, Mottagningsenheten

Polisen, Nationell rapportör i frågor som rör människohandel, Kajsa Wahlberg

Röda korsets traumacenter Uppsala, psykolog Niklas Möller

Röda korset, Familjeåterförening, Göran Wredemark

Uppsala, Socialtjänsten, Johan Edlund

Uppsala Universitet, UFOLD, Professor Fred Nyberg

Wittulsbergs juridiska AB, Uppsala, Bo Johan Wigfeldt

Överförmyndarförvaltningen i Uppsala, Ida Hellrup

Open Doors, Sverige

Stockholms Universitet

Intervjuer med flyktingar